Թ. ՏԱՐԻ 2568 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 5 ՆԴԻԱՍԱՐԴ 4385 15 ՕԳՈՍՏՈՍ 1892 5 ՍԷՖԷՐ 1310 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան [illegible]	150
» »	Վեցամսեայ	75
» »	Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ »	28
Ընթեր թուղթի վրայ մանուանր տողը · Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց քաղաքաց ծախքը միօրինակ	Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏ. 15/27 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԻԶՄԻՐԻ ՀԱՅՔ ԵՒ ՀԱՅՈՒՀԻՔ

Ծանօթ անձնաւորութիւն մը Իզմիրէն հետեւեալ տողերը գրած է մեզ, զորս ըստ պարագայից դոյզն փոփոխութեամբ, կամ լեզուական սրբագրութեամբ, կը ներկայացնենք մեր ընթերցողաց, այն յուսով թէ կը կարդացուին արժան եղած ուշադրութեամբ·

«Արեւելք» ժամանակէ մը ի վեր նորէն սկսած է զբաղիլ ամուսնական և ընտանեկան խնդիրներով։ Վերջին մէկ-երկու թիւերուն մէջ աչքիս զարկաւ որ Իզմիրի Հայոց ընտանեկան կեանքն ալ զինք կը շահագրգռէ։ «Արեւելք»ի Մամուլէն հատուած մը առնուած կար, որ սակայն ամբողջապէս չէր պատկերացներ Իզմիրի Հայոց ընտանեկան ու բարոյական վիճակը։ Կը հարցունէք թէ ինչո՞ւ համար ամուսնութիւնք կը նուազին մեծ քաղաքներու Հայոց մէջ, Կ. Պոլսոյ և Իզմիրի մէջ մանաւանդ։ Պոլսոյ մասը դուք գրեցէք։ Իզմիրի մասին քանի մը պատճառներ ու պարագաներ ես ինքս կը նշանակեմ։

«Իզմիրի մէջ ընդհանրապէս չեն կարգուիր այն երիտասարդներ որք ամուրի մնացած քոյրեր ունին։ Պիտի հարցունէք թէ ինչո՞ւ համար այն աղջիկները տունը մնացեր են։ Ասոր պատճառները մէկէ աւելի են։ Գուցէ աղուոր չեն։ Եւ կամ դրամ չունին· որովհետեւ այս բարեկեցիկ կեդրոնիս մէջ աւելի քան այլուր Մամոնան յարգի է։ Հոս դրամ չունեցողը մարդ չէ։ Կարգուած ժամանակ ծախքերը պիտի աւելնան, կամ գէթ այնպէս համոզուած են· ուստի կը պահանջեն որ աղջիկն իրեն հետը բան մը բերէ։ Մայրերն ալ միտքերնին դրած են որ մինչեւ որ իրենց աղջիկ զաւակները չկարգեն, մանչերը չկարգուին։ Թո՛ղ թէ երիտասարդներ կան որոց ուզած բանն է մայրերնուն այդ ընթացքն. ուրիշներ ալ թերեւս իրենց մօր սիրտը կոտրել չեն ուզեր, ու չեն կարգուիր։ Այս՝ մէկ։

«Եւ յետոյ, հոս աղուորիկ յոյն աղջիկներ կան։ Գիտեմ, Պոլիս ալ աղուոր յոյն աղջիկներ չեն պակսիր։ Բայց Պոլսոյ մեր ազգայնոց մէջ տոհմային նախանձախնդրութիւնն յայսմ մասին աւելի զօրաւոր կը գտնեմ քան Իզմիրի մերազնեայց մէջ։ Յոյն աղջիկներն հոս մեր ընտանեկան կեանքին մէջ աւելի մեծ դեր մը կը կատարեն քան Կ. Պոլսոյ Հայոց մէջ, ուր բնաւ դեր մը չեն կատարեր, որչափ որ գիտեմ։ Իզմիրի Հայոց սպասուհիներէն շատը յոյն է։ Տան երիտասարդն յարաբերութիւն կը հաստատէ, օրին մէկը զաւակ մը կը ծնի, և ետեւէն կուգայ ամուսնութիւն մը, բայց խառն ամուսնութիւն մը, և խառն ամուսնութիւնք Իզմիրի Հայոց աղէտքն են։ Յոյն աղջիկ առնող երիտասարդն իւր հասարակութեան և իւր Եկեղեցւոյն համար կորսւելէն զատ, իւր զաւակներն անշուշտ կը կորսնցնէ. իբրեւ յոյն կը մկրտուին· կը խօսին յունարէն, և կ'ըլլան կատարեալ Յոյն, ինչպէս որ յանուանէ կրնամ նշանակել, եթէ պէտք ըլլայ։ Սա եւս չմոռնամ որ մեր մէջ յունարէն լեզուն շատ տարածուած է, թէեւ ընդհանրապէս գէշ յունարէն կը խօսինք, և յունարէն լեզուին հետ յունական ճաշակներ ալ դիւրաւ կը ստանանք։ Երիտասարդ մը որ տարիներով ամուրի կը կենայ, և կը կարծէք թէ կարգուելիք չունի, օրին մէկը կը լսէք որ յոյն աղջկան կամ կնոջ մը հետ կը կենակցի, և այս վերջինք իրենց տկար սեռին մէջ ա՛յնքան ճարպիկ են որ գիտեն թէ զաւակ մը կրնայ ընդունելի և օրինաւոր ընծայել ամենէն անյարմար կապակցութիւններն անգամ...։

«Եթէ այսպէս ընթանանք, Իզմիրի Հայոց փճացումը ժամանակի խնդիր մ'է լոկ։ Կրետէի Հայոց վիճակակից պիտի ըլլան անպատճառ։ Մինչեւ հիմա թէեւ զեղչեալ թուով բայց վերջապէս հայ հասարակութեան մը հոս կանգուն մնալը կը պարտինք գաւառներէն պարբերաբար հայ գաղթականներ գալուն և հոս հաստատուելուն։ Յոյնք ստուար մեծամասնութիւն են քաղաքիս մէջ։ Իրենց լեզուով և իրենց աղջիկներով կը տիրեն մեր անհատական և ընտանեկան կեանքին։ Երբեք չէք լսեր որ յոյն կին մը լուսաւորչական եղած ըլլայ։ Հայու մը սրտին տիրելուն պէս կը յունացնէ զայն, և ահա օրթոտոքս մ'աւելի։ Հապա զաւակնե՞րն։ Անպատճառ օրթոտոքս կ'ըլլան։

«Թերեւս կարծէք թէ ապօրէն կենակցութեամբ ժամանակ անցունող Իզմիրցի Հայեր ամուսնացեալ վիճակին ծախքերէն ու հոգերէն կը խուսափին։ Քանի մը ոսկի ամսական միայն ունեցող երիտասարդներուն համար դնենք որ ճիշդ ըլլայ այս կարծիք։ Հապա ի՞նչ պիտի ըսէք երբ իմացնեմ ձեզ թէ բարեկեցիկ Հայեր ունինք մեր մէջ որք չեն ամչնար ապօրէն կիներ պահելու, և չքեղապէս պահելու, աւելի ծախսելով քան զոր պիտի ընէին իրենց օրինաւոր կնոջ համար, եթէ կարգուէին։ Ըսել է որ ամուսնացելոց յատուկ եղած ծախքերէն ու հոգերէն քաշուած չունին· այս մարդոց քով բարոյական ըսուած բանը բոլորովին փճացեր է։ Բարուց ապականութիւնն է գլխաւոր պատճառ ամուսնութեանց պակսելուն նաեւ մեր մէջ։ Հապա նոյն իսկ ամուսնացելոց զաւակ չուզելը...։

«Ազգային կրօնական շրջանակի մէջ ինչ ինչ պարագաներ ալ կան որք մերինները կը մղեն խառն ամուսնութիւններ կնքելու։ Օրինակի համար, չհաս ամուսնութեան առաջարկ մը կը ներկայացուի յԱռաջնորդարան։ Կը մերժուի։ Մարդն որ ունեւոր է՝ կը դիմէ Կ. Պոլիս։ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին կամ ուրիշ բարեգործութեան մը 50 ոսկի կը նուիրէ։ Արտօնութիւն կ'ընդունի. որովհետեւ պարագան ծանր չէ շատ, և օրինակները կան։ Հապա մեր Առաջնորդարանին այդ դրութիւնն անփոփոխ պահել ուզե՞լն։ Անշուշտ գովելի զգացում. բայց եկուր տես որ մարդն իւր ուզածին հետ կը կարգուի, աւելի բարձր իշխանութենէ մը հրաման բերած ըլլալով։ Լա՛ւ. հետեւեալ օրն ուրիշ մը համանման պարագայից մէջ կը ներկայանայ, և նոյն տեսակ ամուսնութիւն մը կնքելու արտօնութիւն կ'ուզէ. կը մերժուի։ —Բայց այն ինչ մարդ ա՛յս ատեանն ազգականութեամբ կամ ճիշդ ա՛յս տարիքով աղջիկ մը առաւ դեռ անցեալ օր։ —Ան Կ. Պոլսէ բարձրագոյն իշխանութենէ հրաման բերաւ, դուն ալ կրնաս բերել։ Ուրիշ բան չենք կրնար ընել մեք։ —Այո՛, բայց արի՛ տես որ այս երկրորդ մարդ առաջնոյն կարողութիւնը չունի։ Կ. Պոլիս դիմել խօսքով չըլլար։ Հապա բարեգործութեան նուիրելի գումա՞րն։ Եւ այս վերջին թեկնածուն աւելի շահաւոր կը գտնէ յոյնի կամ լատինի պսակով կարգուիլ։ Զաւակներն ալ ըստ այնմ կը կնքեն, և մեր հասարակութեան ու մեր Եկեղեցւոյն համար կը կորսւին այսուհետեւ։

«Մեք Իզմիրի Հայքս քանի մը գէշ սովորութիւններ ալ ունինք, որոց վրայ գաղափար մը կ'ուզեմ տալ ձեզ։

«Երբոր կիրակի օրեր մեր Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին մտնէք, ճերմակ մօրուք մարդիկ և գաւառացի պանդուխտներ միայն կը տեսնէք։ Իզմիրի երիտասարդութենէն՝ գրեթէ ո՛չ զոք։ Եկեղեցի եկած երիտասարդներն ալ գիտէք ինտոր կը կենան։ կարծես թէ թատրոն եկեր են։ Գաւազաննին խաղցնելով մէկ ձեռքով, գլխարկնին՝ միւս ձեռքով։ Եթէ չեն հաւատար, թող չհաւատան։ Բայց այս անկիրթ կեցուածքնուն ի՞նչ կ'ըսէք։ Կ'աղաչեմ, ըսէք, ֆրանսացի, անգլիացի, գերմանացի երիտասարդներ որք իրենց եկեղեցիները կ'երթան, ասա՞նկ կը կենան։ Գոնէ պատկառանքով կենալու չե՞ն։ Գոնէ զգուշանալու չե՞ն ուրիշներուն գէշ օրինակ ըլլալէ։ Մեր երիտասարդաց մեծագոյն մասը կիրակի օրուան մեծագոյն մասը կ'անցունէ Քորտոնի (քարափի) սրճարաններուն մէջ սին խօսքերով ու թղթախաղերով, որք ճշմարիտ խաղամոլութեան ձեւ առած են վերջին ժամանակներս։

«Եւ յետոյ, մեր քիչ շատ բարեկեցիկ ընտանիքներ իրենց մանչերուն ու աղջիկներուն եւրոպական անուններ կը դնեն, Պէաթրիս, Լուի, Լուիզ, Էտուար, Քլառա, ևն։ Այս ուղղութիւն, —այսինքն այս ծուռութիւն, —օտարասէր զգացումը կը ցուցնէ, յորմէ լաւ արդիւնք մը ամենեւին չենք կրնար սպասել։

«Իզմիրի հարուստ թէ աղքատ շատ մը հայ տուներու մէջ յունարէնն հայերէնէ և տաճկերէնէ աւելի գործածական եղած է այսօր։ Շատեր հիմակ իրենց զաւակներուն հայերէնէ աւելի յունարէն կը սորվեցնեն, որ առաջ գործի մարդ ըլլալու համար։

«Այս տեսակ օտարախորթ սովորութիւններու բերմամբ չէ՞ որ քաղաքիս նախկին պատուական գաղթականները՝ Ջանկեզեանները՝ իբր 200 ընտանիք՝ տակաւ կորեր են հայ տարրին համար, ու լատինացեր են բոլորովին։ Անոնք նախ իբրեւ կաթոլիկ կը բաժնուին մեզմէ. այն ալ քրիստոնեայ Եկեղեցի է, ի՛նչ վնաս ունի. այսպէս կը խորհին բաժանման պահուն։ Բայց յետոյ քիչ քիչ կաթոլիկութեան մէջ իրենց հասարակային անունն եւս կը թողուն. ուրիշ եւրոպական ձեւեր կ'առնուն։ Հիմակ ո՛չ եւրոպացի են, ո՛չ հայ։ Իրենց չարաչար եւրոպականացեալ անուններ դեռ կը ցուցնեն իրենց հայկական ծագումը։ Օրինակի համար, «Վիրաբ» եւրոպականացեալ մականուան ներքեւ ամենքս ալ կը ճանչնանք նախնի «Վիրապեան»ները, որոցմէ լուսաւորչական ճիւղը դեռ կանգուն է։ «Նարիք» փափկացեալ հնչման տակ, «Նարեկ» ընտանիքը դեռ գիտենք։ Ո՛րք են Մուժմուժք, եթէ ոչ նախնի Մըրզմըրզեանք։ Հապա «Ժենէբալլի» կորովալի անուան ներքեւ չէ՞ք ճանչնար նախնի քաղցրահնչիւն «Շնորհալի» մականունոն Ջանկեզի ընտանիքի. Պալի ընտանիքը «Բարի»ները չե՞ն, Պինսընը (Binson) Պինլի օղլուները չե՞ն, Խավերթենս ընտանիքն Աստուածատուրեան չէ՞, Սէրէզեանք Կերէզեանք չե՞ն, ո՞յք են Մ/քերտից, եթէ ոչ Մկրտիչեանք. այլովքն հանդերձ։

«Ինձ անանկ կ'երեւայ որ ամուսնութեանց պակսիլը մեր մէջ՝ մէկ կողմէ, խառն ամուսնութեանց յաճախելը՝ միւս կողմէ, և ի վեր քան զամենայն այս ցաւալի օտարամոլութիւնն և անտարբերութիւնն՝ Իզմիրի հայ տարրը քանի մը տասնեակ տարի ետքը բոլորովին պիտի փճացնեն։ Երանի՛ թէ ներսի գաւառներէն շատ հայ ընտանիքներ՝ աղուոր աղջիկներով՝ հոս գային հաստատուիլ, յարաբերութիւն հաստատէին մեր ընտանեաց հետ, խնամութիւն ընէին, ու մեր մէջ պակսած տոհմային արիւնը նորոգէին բարոյապէս ու ֆիզիքապէս։ Ուրիշ ճար ճարակ չկայ այսօրեայ հայ հասարակութեան գոյութիւնը պահպանելու։»

* * *

Այս ցաւալի տողերն այս խմբագրական սիւնակաց մէջ հիւրընկալելով չկարծէք թէ հաճելի բան մը մեր ընթերցողաց կարդացնելու համոզումն ունինք։ Բայց որչափ աւելի մեծ է վտանգն, այնքան աւելի ուշադրութիւն պէտք է դրուէ, և այն քննութենէն ետքն որուն ձեռնարկած ենք՝ մեծ քաղաքներու Հայոց մէջ ամուսնութեանց նուազման պատճառներուն ու պարագաներուն վրայ, պէտք է խոստովանինք թէ Իզմիրի Հայոց մէջ այս խնդիր աւելի եւս տագնապալից կ'երեւի քան Կ. Պոլսոյ մերազնեից մէջ։

Ազնիւ նամակագրին խօսքերէն զատելով, աննպաստ օրինակները տեղւոյն Հայոց մէջ շատ վերէն տրուած են. խառն ամուսնութեան, օտարամոլութեան սովորոյթք երեւելի անձնաւորութեանց վրայ դիտուած են, և անխուսափելի է որ ժողովուրդն ալ իւր ընթացքն իւր մեծերուն ընթացքին համաձայնեցնել ուզէ։ Իզմիրի Հայոց երեւելիներուն վրայ բարոյական մեծ պարտաւորութիւններ կը դնէ այս վիճակ։ Բայց, ըստ մեզ, հակագործութիւնն այս վատ ունակութեանց դէմ՝ նոյն իսկ Դպրոցէն գալու է։ Դպրոցին մէջ իսկ նոր սերունդը վարժուելու է սիրել ինչ որ իւր տարրին է, իւր Եկեղեցւոյն է սեփական։ Այս դպրոց նախ եւ առաջ իւր տուած ուսումնական կրթութեամբ կարող պէտք է ըլլայ մրցիլ օտար դպրոցներուն դէմ, որպէս զի հայ տղայք օտար դպրոցներ չյաճախեն, գէթ նախակրթութեան և միջնակարգ կրթութեան սահմանեալ տարիքներուն մէջ։ Եւ աւելի խնամեալ ուսումնական կրթութեան հետ մէկտեղ, բարոյական և հոգեկան աւելի զօրաւոր կրթութիւն մը տալ պէտք է, որպէս զի յաւարտ դպրոցական ընթացքի մասնաւոր սէր մ'ունենան հայ Եկեղեցւոյն վրայ, հայ սովորութեանց, հայ ընտանեկան կենաց վրայ, և եթէ յունարէն ալ գիտնան, ու լաւ գիտնան, իրենց աշխարհային յաջողութեան համար, իրենց հոգին պահեն նոյն այն աւազանին հովանւոյն ներքեւ ուր իւր կրօնային գրոշմն ընդունած էր երբեմն։ Ասիկա անկարելի բան մը չէ, նոյն իսկ Իզմիրի մէջ, ինչպէս այսչափ տարիներէ հետէ հոն իրարու յաջորդող հայ սերունդք արդեամբ ապացուցեր են։ Ինչ որ Յոյնք կրցեր են ընել ու կ'ընեն այնպիսի միջավայրերու մէջ ուր եւրոպացի դպրոցք աւելի բազմաթիւ են, ինչո՞ւ համար Հայք չկարենան ընել այնպիսի միջավայրի մէջ ուր յոյն տարրն անհամեմատ աւելի է հայ տարրէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ.—Խարքովի Վէտոմոսթի ըստ պաշտօնական տեղեկութեանց կը ծանուցանէ թէ ի Պաքու առաջին անգամ հնտախտ ճարակելէն մինչեւ 1/13 օգոստ., եւրոպական Ռուսիոյ մէջ միայն 71,800 անձինք զոհ գացած են։ Բայց այս զուտ պաշտօնական տեղեկութիւն ճշմարիտ թիւէն պակաս կ'երեւի ընդհանրապէս, և ոչ-պաշտօնական հաշիւներուն նայելով, մինչեւ ամսոյս սկիզբը Ռուսիա 100 հազար հոգւոյ չափ կորուստ տուած է հնտախտի երեսէն։ Ամսոյս սկիզբէն ի վեր օրական 3,300 հոգի կը մեռնին միջին հաշուով, այսինքն՝ ամսին 100,000 հոգի։ Օրը մինչեւ 4,000 հոգի մեռած կայ, այնպէս որ՝ ըստ ոմանց՝ օգոստ. ամիսը չվերջացած 130,000 հոգիք եւս հնտախտի զոհ պիտի երթան, գումար՝ մինչեւ ամսոյս վերջը՝ 200էն 230 հազար հոգի։ Աւասիկ ահռելի հաշիւ մը, յորմէ կ'երեւի թէ հնտախտը միմինակ աւելի մեծ կորուստ կը պատճառէ Ռուսիոյ քան մեծ պատերազմ մը։ Բնական է որ այսպիսի արկած մը յոռի տպաւորութիւն ընէ ելմտական և այլ կացութեանց վրայ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴԵՍԱ.—Օտեսայի անգլ. հանրածանօթ տունն Կ. Թուխոտ և Ընկ. իւր վճարումները դադրեցուց։ Իւր օտար տուներու վրայ քաշած փոխանակագրերուն չվճարուելովն առաջին անգամ հասկցուեցաւ սնանկացեալ վիճակը։ 100 հազար անգլ. ոսկի պարտք ունի։ 15 տարիէ ի վեր վաճառականութիւն կ'ընէր Օտեսայի հրապարակին վրայ։ 1889էն ի վեր ընկերացած էր Պ. Պ. Ուօրտ, Քրիսթի, Բիրսըն և Ռէյտի հետ։ Վերջերս իւր առեւտրական ձեռնարկութիւնք յոյժ ընդարձակուած էին։ Օտեսայի և Մարսիլիոյ միջեւ բանող 4—5 շոգենաւեր անուանապէս այս ընկերութեան կը պատկանէին։ Անգլիայէն հանքածուխ կը բերէր, և ոչխար, կով, և այլն կը ղրկէր Օտեսայէ։ Վնասն առաջ եկած է անցեալ տարւոյ ցորենի վաճառականութեան տաք միջոցին շոգենաւերու վրայ [illegible]։ Նաւուղէքներու յանկարծակի և մեծաքանակ անկմամբ տունն հարկադրեցաւ խոշոր տարբերութիւններ վճարելու։ Նոյն տունն սխալեցաւ նաեւ երբ նաւուղէքի յանկարծակի բարձրացում ակնկալեց՝ արմտեաց արտածման արգելքը վերցած միջոցին։ Իւր Լոնտոնի ընկերք կ'աշխատին եղեր Օտեսայի առնելիքորներուն հետ կարգադրութեան մը յանգիլ։

ՌՈՒՍՔ ՅԱՍԻԱ.—Ռուս կառավարութիւնն որոշեր է՝ իւր աւելորդ ժողովրդեան մէկ մասը դէպ ի Սիպերիա ուղղած ժամանակ մէկ մասն ալ ուղղել դէպ ի Կեդրոնական Ասիա, և Աֆղանստանի ու Չինաստանի սահմանակից նորստաց ռուսական երկիրներու մէջ հաստատել ռուս գաղութներ, օրթոտոքս գիւղացիներէ, որոցմէ իւրաքանչիւրին այս առթիւ 100ական րուպլի գումար մը կուտայ մարդ գլուխ։

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻ պաշտօնէ հրաժարելուն առթիւ ազնուականութեան տիտղոսներ և պատուանշաններ բաշխել տուաւ իւր վարչութեան ամենէն աւելի անձնուիրաբար ծառայող կարգ մը ոչ-պաշտօնական անձերու և աստիճանի բարձրացում շնորհել տուաւ կարգ մը բարձրագոյն պաշտօնատարներու։ Ի մէջ այլոց, Պարոնիկութեան աստիճան և Սըր տիտղոսը տալ տուաւ չորս խմբագիրներու, որք մէկ մէկ լրագրի տէր են։ Ասոնք են՝ հարիւրապետ Արմսթրոնկ, «Կլոպ»ի տէրն և տնօրէնը, Պ. Էտուարտ Լօսըն, «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի տէրն ու տնօրէնը, Լոնտոնի ամենէն աւելի տարածեալ լրագիրն, որ Թագուհւոյն գահակալութեան յոբելեանին առթիւ մանկանց համար կերուխում և հանդէս կազ-

---

—)(128)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ

Մանկամարդ աղջիկը չէր ուզեր օրօրուիլ երազով մը որ առաջնոյն պէս պիտի նուաղէր։ Կը յիշէր թէ քանի անգութ եղած էր զարթնումը։ Ա՜հ, այն ատենուան քաշա՜ծը...։ Ոչ, չէր ուզեր կրել երկրորդ փորձ մը, որ առաջինէն աւելի ցաւագին պիտի ըլլար։

Եւ իր յուզեալ սիրտն հազի՛ւ թէ կը բացուէր սիրոյ, ինք կը փակէր զայն։

Դաշնակին մօտ նստած, տարակուսանքի և տատամսութեան մէջ կը ծածանէր. և ահա թէ ինչո՛ւ աչերը երկչոտօրէն վարահակ կը բանէր չտեսնելու համար Ժորժը խաղի սեղանին առջեւ և գուցէ վախնալով որ իր ակնարկը փնտռող աչերուն կը հանդիպի։

Բայց մտածումներն արագօրէն իրարու կը յաջորդէին իր ուղեղին մէջ։ Ա՛լ չէր զբաղեր Պ. տը Շանպլիով, որ իր ապագայի հորիզոնին վրայ սեւ բիծ մը իսկ չէր։ Սանտրիյեոնի կը դառնար միտքը։ Ապահովապէս յանձին այդ կնոջ ունէր բարեկամուհի մը՝ ինքզինքը նուիրելու կարող. բայց խեղճ Սանտրիյեոն ի՛նչ կրնար ընել իրեն համար։ Այս դժբախտ սպասուհւո՞յն, որ բանականութեանը տէր չէր, պիտի վստահէր իր տառապանքն ու վիշտերը։ Հալ անոր կուրծքին վրայ, ինչ և իցէ. այլ քաղցր սրտազեղումներ ունենալ, իր սրտին գաղտնի բաներուն վրայ խօսիլ նմա, անկարելի էր։

Միթէ մեծ աղջիկ եղած ատենն, երբ մտածել և խորհրդածել սորված էր, խօսա՞ծ էր տիկին Մելվիլի այս բաներուն, այս ոչնչութիւններուն վրայ, որք այն պզտիկ սիրելի գաղտնիքներն են զորս յինքեանս կը բովանդակեն բոլոր մանկամարդ աղջիկները։ Ինչո՞ւ ուրեմն աւելի սրտաբաց ըլլար Սանտրիյեոնի հետ որ, վերջապէս, լոկ օտարական մըն էր իրեն համար։

Եւ սակայն, տարօրինակ բան, որուն վրայ անդադրում կը զարմանար. այդքան խոնարհ կացութեան տէր կին մը, գրեթէ անուսում, ուղեղային հիւանդութեան ենթակայ, վերջապէս այս օտարական կինը ազդեցութիւն մը կը բանեցունէր իր վրայ զոր Մառի-Մատըլէն երբեք զգացած չէր։

Անշուշտ խորին սէր կը տածէր իր բարերարուհւոյն վրայ. բայց կը զգար թէ անոր և ագարակի խեղճ սպասուհւոյն միջեւ աւելի անուշ, աւելի գորովալի բան մը կար։ Հասկնալի՞ էր այս։ Ոչ։ Գիտակ էր ինք անոր, զարմանալի բան։ Ո՞ւսկից կուգար ուրեմն Սանտրիյեոնի այս խորհրդաւոր զօրութիւնը։

Ինքնին հարցուցած էր զայն, նոյն իսկ փնտռած էր, բայց բան մը լուսաւորած չէր իր միտքը։ Միթէ կրնա՞ր գուշակել։

Սակայն, ամեն անգամ որ Սանտրիյեոնի հետ կը գտնուէր և զգացմունքներ փոխանակուէին իրենց միջեւ, անմիջապէս իր մօր վրայ կը մտածէր, զոր չէր ճանչցած և որ երբեք համբուրած չէր զինքը։ Այն ատեն, պահ մը կ'երեւակայէր թէ Սանտրիյեոն իր մայրն է, և պատրանքի հմայքին տակ, անճառ ուրախութիւն մը կը զգար։

Բայց այդ անուշ պատրանքն երկար չէր տեւեր և Մառի-Մատըլէն, որ այնքան կը փափագէր սրտակից մը ունենալ, չէր ըսեր Սանտրիյեոնին այն ներքին բաները որոց վրայ քիչ առաջ կը խօսէինք և զորս մանկամարդ աղջիկ մը իր մօր միայն կը յայտնէ։

«Եթէ աղջիկ մը ունենայի, կ'ուզէի որ դուք ըլլայիք։»

Սրտազեղման մը վայրկենին Սանտրիյեոն ըսած էր զայս իրեն։ Եւ անմիջապէս, ինչպէս ըսինք, մայրը բերած էր միտքը։

Հիմակ, մոռնալով որ դաշնամուրի դաս կուտայ, մոռնալով Տիկ. Մելվիլն և իր որդին, Ժորժ Նոթիէն և նոյն իսկ Սանտրիյեոնը, կը սկսէր խորհիլ իր մօր վրայ և կարելի էր տեսնել արցունքներ որք աչերուն մէջ կը թաւալէին։

Հազարերորդ անգամն ըլլալով կը հարցունէր ինքնին թէ արդարեւ իր ծնունդը շրջապատուած չէ՞ր անթափանցելի գաղտնիքով մը։ Մօրն անունը ծածկած էին իրմէ։ Ինչո՞ւ։ Նոյնպէս ինչո՞ւ չէին ճանչցուցած իրեն իր ծննդավայրը։ Եւ ո՞վ էր իրեն հայրը։ Ի՞նչ կ'ընէր։ Քիչ խօսած էին մօրը վրայ, իսկ հօրը մասին, բնաւ։ Չէին պատասխաներ իր հարցմանց։

Արդարեւ Մառի-Մատըլէնի այս մտածութիւններուն մէջ բաւական բան կար մտահոգութիւն ձգելու համար իր մտքին մէջ, երկիւղով պաշարել զայն, կասկածեցունել իր երջանկութեան, իր ապագային վրայ, ինքիրմէ անվստահ վիճակի ենթարկել և արգելուլ որ չժպտի ակնկալութեան մը։

Կը յիշէր իր առաջին հաղորդութեան օրը։ Այդ օրն արցո՛ւնք թափած էր երբ տեսած էր իր ընկերուհիները, իրեն պէս սպիտակազգեստ, իւրաքանչիւրն իր քով ունենալով իր մա՛յրը։

Սակայն, Տիկ. Մելվիլ հոն էր. այլ Մառի-Մատըլէնի համար նոյն բանը չէր։ Որքան ջանային զինք մխիթարել, ա՛յնքան իր արցունքները առատաբուխ կ'ըլլային։

—Բայց ի՞նչ ունիս, զաւակս, կ'ըսէր Տիկ. Մելվիլ։

—Չեմ գիտեր, կը պատասխանէր։

Չէր համարձակեր ըսել իր բարերարուհւոյն թէ մօրը վրայ կը մտածէր և կը հեծկլտար իր մայրն հոն չըլլալուն։

Ահա թէ ինչո՛ւ, առանց յայտնի և ոչ իսկ շատ լուրջ պատճառի, վարժուհին մտացնոր և երազուն էր, ահա թէ ինչո՛ւ երիկունը չունէր առտուան զուարթութիւնը։

Բայց ո՞վ երբէք ճշդիւ պիտի գիտնայ ինչ որ կ'անցնի մանկամարդ աղջկան մը սրտին մէջէն և պիտի կարենայ ըսել ի՛նչ գաղափարներ կը ծածանին անոր մտքին մէջ։

Վիսթն աւարտած էր։ Քիչ տարբերութեամբ կոմսն և կոմսուհին իրարու վճարած էին։ Իսկ Ժորժ Նոթիէ այնքան գէշ խաղացած, այնքան ծանր սխալներ գործած էր որ ամբողջովին կորուսած էր։

Պ. տը Քլէռֆոն ուսին զարկաւ, ականջին մրմռալով։

—Խաղի մէջ դժբախտ եղողը, սիրոյ մէջ երջանի՛կ կ'ըլլայ։

Երիտասարդը սարսռաց և կոմսին երեսը նայեցաւ մոլորագին։ Ի՞նչ, գուշակա՞ծ էին իր գաղտնիքը։ Կը հասկնար զայս այն կերպէն որով կոմսը կը ժպտէր։ Ա՛լ կարելի չէր ծածկել. տխրօրէն պատասխանեց.

—Խաղի մէջ դժբախտ եղողը, պարոն կոմս, ա՛լ աւելի դժբախտ կ'ըլլայ սիրոյ մէջ։

—Օ՜ն, երիտասարդ բարեկամս, դուք ալ այս պահուս տխուր մտածումի մը ազդեցութեան տակ կը գտնուիք։ Գեղեցիկ գիշեր մը այս ամէնը պիտի դարմանէ, կը տեսնէք։

Կոմսուհին Մառի-Մատըլէնի մօտեցած էր։

—Սիրելիս, ըսաւ շնորհալի կերպով, դուք ալ հիմակ ըստ կարգի կրնաք նուագել։ Երթամ տղոցը պառկելուն հսկեմ և ձեր քովը գամ։

Այս ըսելով, կոմսուհին տարաւ պզտիկ աղջիկները որոց կը սպասէր աղախինը։

Պ. տը Քլէռֆոն անոնց հետեւեցաւ, քարտուղարը վարժուհիին հետ ձգելով։

Սա դաշնակին առջեւ անցած էր և շնորհալի ձեւով մը հատուած մը կը փնտռուէր զոր չէր գտնար։

—Օրիորդ, ըսաւ Ժորժ, այս գիշեր տխուր էք։

—Բայց ոչ, պարոն Ժորժ, կը սխալիք։

—Օ՛հ, աղէկ կը տեսնեմ որ բան մը ունիք...։ Ձեր ճակտին տակ մտածում մը կը գուշակեմ...։

—Եթէ մէկ հատ ըլլար, քիչ էր. շատ ունիմ։

—Եւ այդ մտածումնե՞րն են որ երազուն և գուցէ մտահոգ կ'ընեն զձեզ. ո՛հ, մի՛ ուրանաք...։ Եթէ գիտնայիք ո՛րչափ լաւ կրնամ կարդալ ձեր դէմքին վրայ, ոչ թէ աչքերնուդ մէջ, մեծ խնամք պիտի տանէիք այս գիշեր զայնս ծածկելու։

Մանկամարդ աղջիկը չպատասխանեց։

Պահ մը լռութենէ ետք.

—Օրիորդ Մառի-Մատըլէն, յարեց երիտասարդը դողահար ձայնով, գիտեցի թէ ամեն անգամ որ Պ. տը Շանպլի հոս գայ, դուք այլեւս նոյնը չէք. ինքն է ուրեմն զձեզ մտածկոտ ընողը, ինքն է որ կը գրաւէ ձեր միտքը։

Վարժուհին կանգնեցաւ և երիտասարդին երեսը նայեցաւ իր խոշոր վճիտ աչուըներով, լի համարձակութեամբ, յորս զայրացումէ աւելի յանդիմանութիւն կը զգացուէր։

Ժորժ գունատեցաւ և թոթովեց.

(Շարունակելի)

մակերպեց իւր ծախուք Հայտ Բարքի գրօսավայրին, և Գ․ Ճոն Ճէֆրէյ, Պիրմինկէմի լրագրոյ մը տէր և տնօրէն, Ասպետութեան աստիճան բարձրացուց Թուօրգըրլի Ռըվիու պահպանողական հանդիսին տնօրէն Տքթ․ Ուիլեըմ Սմիթ։ Լորտ Սալզպըրի ինք ժամանակաւ աշխատակցած է այս հանդիսին։

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ԽՄԲԱԳՐԱՑ․ — Մատրիտի լրագրաց տնօրէնք որոշեցին Ամերիկայի գիւտին չորրորդ հարիւրամեակին առթիւ Եւրոպիոյ և Ամերիկայի խմբագրաց համաժողով մը կազմակերպել Մատրիտի մէջ, և ի պատիւ անոնց փառաւոր խնճոյք մը տալ։

ՖՐԱՆՍԱ․ — 200 Լըպէլեան հրացանի փամփուշտ պարունակող սնտուկ մը գողցուեցաւ ի Վերսայլ փոխադրուած միջոցին։ Ուրիշ սնտուկ մը որ Նանսի պիտի փոխադրուէր չգողցուեցաւ, որովհետեւ ծանրկէկ էր։ Զարմանք կը յայտնուի որ ֆրանսական բանակին գաղտնիքը պարունակող այսպիսի սնտուկներ ապրանաց կայարաններուն մէջ առանց պահապանի կը թողուին։ Հակառակ ամէն զգուշութեանց, Ֆրանսացիք իրենց նոր հրացանն ալ անոր փամփուշտներն ալ գողցուած են բաւական թուով, որով չեն կրնար յուսալ թէ շինութեան կամ պատրաստութեան գաղտնիքն իրենց քով մնացած ըլլայ բոլորովին։

ՋԵՌՆԱԿՈՐՍ․ — Ռուս լրագիրք, որք միշտ նպաստաւոր բաներ գրած են Սեւ Լերան ներքին և արտաքին կացութեան վրայ, վերջերս սկսած են աննպաստ բաներ գրել, իբր թէ կատարեալ համաձայնութիւն չի տիրեր եղեր Սեւ Լերան մէջ։ Ռուս լրագիրք ինչ ինչ նոր զեկուցմանց կը յենուն իրենց աննպաստ հրատարակութիւններն։ Արդեօք Ռուսիոյ և չեռնակորեան կառավարութեան մէջ յարաբերութիւնք պաղա՞ծ են, կը հարցունեն օտար լրագիրք։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՌՈՒՄԷԼԻԻ․ — Ֆուռնիէ Գործակալութիւնը Վիեննայէ օգոստ․ 25 թուով սա հեռագիրն (*) ընդունեց է․— «Կարելի կը համարուի որ Ռումէլիի Երկաթուղեաց պարտատոմսերուն վիճակահանութենէ ելած թիւերուն վճարման սակն ի մօտոյ որոշուի 72 առ 100, ու մինչեւ իսկ 78 առ 100։»

Մեր ընթերցողք անշուշտ պիտի հարցունեն թէ Ֆուռնիէի Գործակալութիւնն ի՞նչէն գիտէ այսպէս ըլլալը։ Միթէ չիմացա՞ւ որ Իտալացի արժետէարք վերջնապէս մերժեցին այս կարգադրութիւն, և ըստ Հանրային Պարտուց Վարչութեան վերաբերեալ օրէնքին, անոնց ընդդիմութեան պատճառաւ ի դերեւ ելաւ 100 ին փոխանակ 58 ի 72 (և ո՛չ 78) վճարելու որոշումն։ Այս մերժումէն ի վեր որ դեռ քանի մը շաբթուան եղելութիւն մ՚է, ի՞նչ անցաւ դարձաւ զոր մեք չգիտենք, և որ այս իրաղեկ Գործակալութեան կարծել կուտայ թէ 100 ին 72 «և մինչեւ իսկ 78» պիտի վճարուի։—Բացատրութիւն մը գէշ չէր ըլլար։

ՌՈՒԹԷՆՔ, այսինքն՝ յունածէս Ռուսերն որք կը բնակին Կալիչիոյ լեհականաւստրեան կաթոլիկ նահանգին մէջ, Ռուսիա կը գաղթեն։ Շատ մը մարդիկ գիշերայն կը մեկնին և ռուսական սահմանագլուխը կ՚երթան, ուր սահմանապահ ռուս պաշտօնէից կողմէ կ՚ընդունուին և երկրին ներսերը կը ղրկուին, այն խոստմամբ թէ արտաքսեալ Հրէից հողերն իրենց պիտի տրուին։ Վերջին անգամուն, աւստրեան պաշտօնեայք եօթ դարձուցին 30 ռութէն ընտանիքներ։ Կալիչիոյ իշխանութիւնք ծանուցած են կեդրոնական կառավարութեան որ եթէ երկրագործ ժողովրդեան այսպէս խմբովին գաղթելուն թող տրուի՝ նիւթապէս մեծ վնաս կը հասնի երկրին։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ազգային Պատրիարքարանէ

Յառաջիկայ չորեքշաբթի առաւօտ, օգոստոս 19, ի ժամ 3, Օգոստափառ Կայսեր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ՝ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ Ամեն․ Սրբազան Պատրիարք Հօր կողմէ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք և աղօթք պիտի կատարուին վասն երկարութեան թանկագին կենաց Նորին Կայսերական Վեհափառութեան։ Հրաւիրեալ են սոյն հանդիսին ներկայ գտնուիլ ազգային ժողովոյ և Խորհրդոց անդամք, մայրաքաղաքիս Ս․ Եկեղեցեաց Քարոզիչք, աստիճանաւոր ազգայինք և Թաղական Խորհրդոց դիւանք։

14 օգոստոս 1892 — Կնիք
Ազգ․ Պատրիարքարանի

Կը լսենք թէ Արմաշու Դպրեվանուց տեսչութեան կողմէ առաջարկուած է Խնամակալութեան՝ որպէս զի բարձրագոյն կարգի ուսանողք այս տարի իրենց արձակուրդը վանքէն դուրս կարենան անցունել, և տարւոյն ընթացից մէջ տկարակազմ երեւցած ուսանողաց համար վանքէն առժամապէս մեկնելու և օդափոխութեան երթալու մասնաւոր կարգադրութիւնք ըլլան։

Խնամակալութիւնն իւր երեքշաբթի աւուր նստին մէջ պիտի տնօրինէ զարժանն։

Ուսումնական Խորհրդոյ շաբաթական նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի, ժամ 6ին, Ազգ․ Պատրիարքարանի մէջ։

Ուսումնական Խորհրդոյ և Ուսուցչական Ժողովոյ դիւաններուն միջեւ համաձայնութեամբ, վերջնապէս որոշուած է որ Ուսուցչական Ժողովոյ Բ․ նիստը տեղի ունենայ յառաջիկայ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 18 օգոստոս։ Հետեւաբար կը հրաւիրուին ուսուցիչք եւ ուսուցչուհիք ներկայ գտնուիլ սոյն գումարման, որ տեղի պիտի ունենայ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ժամ 6 էն 10։

Արմաշու Դպրեվանուց վերատեսուչ Արժ․ Տ․ Եղիշէ Ծ․ վարդապետ Դուրեան հրաւիրեալ է յատկապէս յառաջիկայ օգոստոս․ 16 կիրակի օր Ս․ Աստուածածնայ տօնի առթիւ Ս․ Պատարագ մատուցանել ի Ս․ Հռիփս․ եկեղեցւոջ Պէօյիւքտէրէի ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Նմանապէս և Արժ․ Տ․ Յովհաննէս Ծ․ վրդպտ․ Արշարունի հանդերձեալ է յառաջիկայ օգոստոս 17 երկուշաբթի Մեռելոցի օր յատուկ Ս․ Պատարագ մատուցանել յեկեղեցւոջ աստ, վասն հոգւոյ հանգ․ Օր․ Նիկեար Թուլումպաճեանի և համօրէն ննջեցելոց Թուլումպաճեան գերդաստանի բնակելոց ի Թաղիս։

Մնամք յարգանօք
ի Դիմաց Թաղական Խորհրդոյ
Փ․ Ատենապետ — Ատենադպիր
Ս․ Ա․ ԽԱՆՃԵԱՆ — Կ․ ԷՖՆԱՃԵԱՆ

Գըռնալը Կզըլոյ Թաղ․ Խորհուրդը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ Տրապիզոնի նորընտիր առաջնորդ Գեր․ Տ․ Եղիշէ Ծ․ վարդապետ Այվազեան, որ ի մօտոյ իւր պաշտօնատեղին կուղեւորի, վաղն առաւօտ Ս․ Պատարագ պիտի մատուցանէ Գըռնալը կզըլոյ եկեղեցւոյն մէջ։

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ, Ս․ Աստուածածնայ տօնին առթիւ Գնալըկզըլի եկեղեցւոյն արարողութեանց ներկայ գտնուիլ փափագող կղզեբնակ ազգայնոց դիւրութիւն մը ընծայելու համար, Մախսուսէի յատուկ շոգենաւ մը վաղն առաւօտ ժամ 2 1/2ին մեկնելով Մեծ-Կղզիէն, Հէյպէլի հանդիպելէ յետոյ, Գնալը պիտի երթայ, և ժամ 4 1/2ին անկից մեկնելով՝ Հէյպէլի հանդիպելէ յետոյ, Մեծ-Կղզի պիտի դառնայ

Վաղը, կիրակի, Արժ․ Տ․ Վահան վրդպ․ Տէր Մինասեան Ֆերիգիւղի եկեղեցւոյ մէջ Ս․ Պատարագ պիտի մատուցանէ և պիտի օծէ արծաթապատ Ս․ Աւետարան մը։

Արժ․ Տ․ Արիստակէս Ծ․ Վ․ Վանքեան եւս Ս․ Պատարագ պիտի մատուցանէ վաղը Եէնիգաբուի եկեղեցւոյն մէջ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵՑԱՒ

Պետրոս Դուրեանի ՏԱՂՔ ԵՒ ԹԱՏՐԵՐԳՈՒԹԻՒՆՔ անուն գործոյն երկրորդ փորման, որ ձրի կը տըրուի ամեն խնդրողաց՝ Պալէնց, Զարդարեան գրատուններէն եւ գրավաճառ Պօղոս ու Յակոբ աղայներէն։

Առաջին փորման որ ամենէն վերջը պիտի հրատարակուի, պիտի պարունակէ իւր կենսագրութիւնն ու յառաջաբանը։

Բաժանորդագրութիւնն է 10 ղրուշ․ գիրքը պիտի վաճառուի յետ տպագրութեան 15 ղրուշի։

Բաժանորդ գրուիլ փափաքողը պէտք է դիմեն ի Կ․ Պոլիս Պալէնց եւ Զարդարեան գրատունները։

Գաւառներէն օսմ․ դրօշմաթուղթ եւս կ՚ընդունուի։

Թէ՛ Կ․ Պոլսոյ եւ թէ գաւառաց բաժանորդներն եթէ կը փափաքին որ փորմա առ փորմա ընդունին, կրնանք տալ, իսկ անոնք որ կ՚ուզեն կազմեալն առնուլ, կ՚սպասեն գործոյն աւարտման։

Հրատարակիչք
ՊՕՂՈՍ ՊԱԼԷՆՑ ԲԱՐՍԵՂ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
1892 օգոստ. 13, Կ․ Պոլիս
Թիւ 168 — 1—1

ԱՐԵՒԵԼՔ չպիտի հրատարակուի յառաջիկայ երկուշաբթի, Ս․ Աստուածածնայ Վերափոխման տօնին պատճառաւ։

ՔԱՂԱՆԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՊՐՈՒՍԱ. ԿԸՆԴՈՒՆԻ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿՆԵՐ։
169 — 2—12

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔ․ — Վեհ․ Սուլթանն երէկ միջօրէին հանդիսաւոր կերպիւ Համիտիյէ մզկիթը գնաց, ուր տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Ն․ Կ․ Վեհափառութիւն ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս․ պալատ վերադարձաւ։

Կայս․ պալատան առջեւի քէօշկին մէջ կը գտնուէին ֆրանսական դեսպան Պ․ Քամպօն ու առաջին թարգմանը՝ Պ․ Ռօպէռ, պարսկական դեսպան Իսատուլլահ խան ու խորհրդականը՝ Հասան խան, գերմանական դեսպանատան առաջին թարգման Պ․ Թեսթա ու կինն և ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ․ Իվանօֆ ու կինը։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ռումանական հիւպատոսն ու կինը, ռուսիացի Պառոն տը Նօլտէ, հեռագրական Ֆուռնիէ գործակալութեան արեւելքի գործակատար Պ․ Սիմօն, Հնդկաստանցի Րէֆիէտտին Աճէմ էֆէնտի և յիսունէ աւելի օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ․ — Երէկ, ուրբաթ., Սէլամլըքի հանդէսէն յետոյ, նախ պարսկական դեսպան Իսատուլլահ խան և յետոյ ֆրանսական դեսպան Պ․ Քամպօն՝ Վեհ․ Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ․ — Ֆերիգութեան աստիճան տրուեցաւ Պրուսայի պահեստի զօրաց հրամանատար Հաճի Խայրի փաշայի։

Միրլիվայութեան աստիճան՝ կայս․ թիկնապահ գնդապետ Նէշէթ պէյի և ծովային շինութեանց յանձնաժողովին անդամներէն գնդապետ Հիւսէյին պէյի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Եգիպտոսի երեւելի վաճառականներէն Սաատուլլահ պէյ Հիլալէի և երկրորդ կարգի Շեֆգաթ՝ նորա կնոջը։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Տիւրգիներու երեւելիներէն Ճէնպլաթզադէ Ալի պէյի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ զօրաբաժնին 58րդ գնդին չորրորդ վաշտին բժիշկ գերհազարապետ Նշան էֆէնտիի։

Իֆթիխարի չքանշան՝ իտալացի նըկարիչ Պ․ Էմէլիօ Բասիքայի։

ՀԱՄԻՏԻԷ հեծելագնդոց համար պատրաստուած եօթը դրօշներն, որք ոսկեթել բանուած են, կայս․ հրամանաւ Երզնկայ պիտի ղրկուին կայս․ աւագ թիկնապահ Շաքիր փաշայի որդւոյն՝ նաւային տեղակալ Նաիմ պէյի միջոցաւ։ Նաիմ պէյ այդ դրօշները Երզնկա տանելով պիտի յանձնէ կայս․ թիկնապահ Վէհպի պէյի, որ նախապէս ղրկուած դրօշները տարած էր և այժմ անդ կը գտնուի։ Վէհպի պէյ եւս անմիջապէս Մարտին ուղեւորելով այդ դրօշները պիտի յանձնէ Համիտիյէ հեծելագունդերուն։ Նաիմ պէյ ի մօտոյ ճամբայ պիտի ելնէ մայրաքաղաքէս դէպ ի Երզնկա։

ՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ․ — Ծովային Խորհուրդն որոշած է որ Կ․ Պոլսոյ նաւահանգիստէն ելող և անոր մերձող առեւտրական նաւերն՝ ինչպէս օտար նաւահանգիստներու մէջ կըլլայ, պարտաւոր ըլլան նաւուղիղներու միջոցաւ երթեւեկել և այդ առթիւ կանոնագիր մը պատրաստել նաւուղիղներու նկատմամբ։ Ծովային Նախարարութիւնն, որուն տեղեկագրով մը հաղորդուած էր այս որոշում, ընդունելի գտած և այդ խնդրոյն համար յանձնաժողով մը կազմած է, որ կը բաղկանայ նաւային բարձրաստիճան սպայներէ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ․ — Վեհ․ Սուլթանն հրամայած է որ հանրային մաքրութեան համար ցարդ ի գործ դրուած և ասկից վերջն ալ ի գործ դրուելիք միջոցները ծանուցանող ընդարձակ տեղեկագիր մը պատրաստուելով իրեն մատուցուի։

— Առողջապահական Ժողովն իւր երեկի արտասովոր նստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարեց՝ առողջապահական ու քարանթինայի տրոց յաւելեալ մասէն 60,000 ոսկի Գասըմ Փաշայի ձորին մաքրութեանը յատկացնելու խնդրոյն վրայ, սակայն վերջնական որոշում մը չտրուեցաւ։

— Մաքրանոցներու մէջ գտնուող աղքատ հիւանդաց օգնելու համար կազմեալ նպաստամատոյց յանձնաժողովն աւարտած է տոմսերու բաշխման գործողութիւնն և այժմ ձեռնարկած է նպաստներու հաւաքման։

— Տրապիզոնէն երեկի թուականաւ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բլաթանայի մաքրանոցը՝ 62 ուղեւորներ, 9 նաւակներ և 36 նաւաստի ժամանելով քարանթինայի ենթարկուեր են։ Խամսիքէօյի մաքրանոցէն 130 ուղեւորք և 101 անասունք քարանթինայի պայմանաժամն աւարտելով մեկներ են և այժմ քարանթինա կ՚սպասեն 299 ուղեւորք և 967 անասունք։ Խուբէի մաքրանոցին մէջ 5 ուղեւորներ քարանթինայի ենթարկուեր, 6 ուղեւորներ ալ քարանթինայի պայմանաժամն աւարտելով մեկներ են և այժմ 45 ուղեւորներ կը գտնուին։ Քարանթինայի արտաքին ու ներքին մասերուն մէջ գտնուող զինուորաց, ոստիկան-զինուորաց ու այլոց և ուղեւորաց առողջական վիճակն ինչպէս նաեւ նահանգին ամեն կողմն հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։ Ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բլաթանայի մաքրանոցէն 86 ուղեւորք քարանթինայի պայմանաժամն աւարտած ըլլալով ազատ անցագիր ստացած են և թէ այժմ մաքրանոցին մէջ քարանթինա կ՚սպասեն 266 ուղեւորներ և 11 նաւակներու մէջ գտնուող 52 նաւաստիներ, որոց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

— Օգոստոս 11ին, վարակեալ տեղերէ Սինոպի մաքրանոցը ժամանած են օսմանեան նաւ մը 4 ուղեւորներով ու 7 նաւաստիներով, և ռուսական շոգենաւ մը 70 ուղեւորներով ու 43 նաւաստիներով։ Ուղեւորք մաքրանոց հանուած և յետ քննութեան հաստատուած է թէ առողջական վիճակնին գոհացուցիչ է։ Օգոստոս 12ին, վարակեալ տեղերէ նոյն մաքրանոցը ժամանող առագաստանաւ մը, ութ նաւաստիներով՝ քարանթինայի ենթարկուեր է։ Օսմանեան առագաստանաւ մը քարանթինայի պայմանաժամն աւարտած ըլլալով ազատ անցագիր ստացեր է։ Քարանթինա սպասող չորս շոգենաւերու և 12 առագաստանաւերու մէջ գտնուող 245 նաւաստեաց և մաքրանոցին մէջ գտնուող 332 ուղեւորաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

— Օգոստոս 14ին, վարակեալ տեղերէ Գավագ ժամանած են ինը շոգենաւեր ու երեք առագաստանաւեր։ Ասոնցմէ եօթը շոգենաւեր ուղղակի Միջերկրական ուղեւորած են առողջապահական պաշտօնէից հսկողութեամբ։ Առագաստանաւ մը քարանթինայի պայմանաժամն աւարտած ըլլալով ազատ անցագիր ստացած է։ Երեք շոգենաւեր և 30 առագաստանաւեր, որոց եկած տեղերուն համար բժշկական քննութիւն որոշուած է, յետ քննութեան ազատ անցագիր ստացած են։ Քարանթինա սպասող հինգ շոգենաւերու ու երեք առագաստանաւերու մէջ գտնուող 214 նաւաստեաց ու 127 ուղեւորաց առողջական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։

* * *

Վերջին պահուն առողջապահական վարչութիւնն հետեւեալ շրջաբերական — հեռագրի պատճէնն ուղղած է մեզ․

Առողջապահական բարձրագոյն խորհուրդը 1892 օգոստ․ 12/24ի իր նստին մէջ հետեւեալն որոշած է․

Սեւ ծովու վարակեալ տեղերէն եկող առագաստանաւք Սինոպի մաքրանոցը պիտի երթան քարանթինա կրելու համար։

Այն առագաստանաւք, որք անկարող ըլլան Սինոպ երթալու և ապացուցանեն զայդ նաւահանգստի իշխանութեանց վկայագրով, որ հաստատէ հարկեցուցիչ պատճառը, պիտի կրնան իրենց քարանթինան անցունել ի Պէօյիւք-Լիման։

Արգիլուած է առագաստանաւերուն անցնիլ Վոսփորի նեղուցէն։

Կ․ Պոլիս 14/24 օգոստ․ 1892
Ընդհ․ քննիչ
ՏՈՔԹ․ ՔՕԶՕՆԻ

ԹՈՔԱԽՏԻ դարմանման համար Սէլանիկի բժիշկներէն Րիֆաթ էֆէնտի դեղ մը գտած էր, որ այժմ կը քննուի մայրաքաղաքիս մէջ կազմեալ յանձնաժողովի մը կողմէ։ Բժշկական ժողովոյ որոշմամբ գրըռւած է Սէլանիկի կուսակալութեան որ ցնոր տնօրինութիւն Րիֆաթ էֆէնտի իւր փորձերը անասնոց վրայ միայն կատարէ և զգուշանայ մարդոց վրայ այդ տեսակ փորձ մը կատարելէ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ․ — Առջի գիշերն ի Սկիւտար Փաշալիման, կայս․ թիկնապահ Ֆերիգ Աճէմ Լութֆի փաշայի ծովեզերեայ տունը գողեր մտնելով, դրամ և արժէքաւոր նիւթեր գողցեր են։ Տեղւոյն ոստիկանութիւնը քննութեանց ձեռնարկելով մօտը գտնուած ձորի մը մէջէն գտեր է դրամը պարունակող պարապ պայուսակն, որ կտոր կտոր եղած էր։ Իբրեւ կասկածելի, Պէքիր ու Աճէմ անուն երկու մարդեր ձերբակալուած և հարցաքննութեան ենթարկուած են։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ կառավարութիւնը Պատւոյ Լէգէոնի հինգերորդ աստիճանը նուիրած է մաքսային ժողովոյ անդամ Բաղըպ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԴԱՏԱՍՏԱՆ․ — Ըստ տեղեկութեանց «Հագիգաթ»ի, ձեռնհաս իշխանութիւնը հրահանգ տուած էր ի Բաղէշ դատաստանի ենթարկելու համար Ախլաթ գաւառակի Նաիպ ու նախնական դատարանին նախագահ Նէճիպ էֆէնտին՝ իւր կանոնաց հակառակող ընթացից համար։ Այդ որոշման դէմ թէեւ բողոքուեր, սակայն այդ բողոք օրինաց անհամաձայն դատուելով մերժուեր է, որով դատաստանն ալ սկսուելու վրայ է։

ՊՈԼՍՈՅ մաքսատան նորակառոյց մթերանոցներու բացումը տեղի պիտի ունենայ Վեհ․ Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձի օրն, յառաջիկայ չորեքշաբթի։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ Մանաստըր շինուելիք երկաթուղւոյ առաջին մասն՝ Սէլանիկէն ի Վէրթօքօպ՝ աւարտած ըլլալով սեպտեմբերի սկիզբներն կառախմբոց երթեւեկութիւնը պիտի սկսի։ Հեռագրական և թղթատարական վերատեսչութիւնը որոշած է վերցնել Սէլանիկի և Եէնիճէի ու Վոտինայի միջեւ երթեւեկող թղթատարն և անոր տեղ թղթատարական երթեւեկութիւնք հաստատուած են Եէնիճէի Վարտարի, Գըրճալարի, Վոտինայի ու Վէրթօքօպի կայարաններու միջեւ։ Նոյնպէս կառքեր սահմանուած են Սէլանիկի նամակատունէն մինչեւ տեղւոյն երկաթուղւոյ կայարանը թղթատարական փոխադրութիւնները կատարելու համար։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Ժողովը որոշած է որ փորագրիչներու արհեստաւորաց դասին չպատկանող և աստ անդ փորագրութիւն ընող անձինք իրենց կարողութիւնն ապացուցանեն և երաշխաւոր տան։

ՇՔՕՏՐԱԻ կուսակալութիւնն հեռագրած է առողջապահական վարչութեան թէ Թիրան գաւառակին մէջ անասնոց հիւանդութիւն երեւան ելած է։

ՄԻԽՍԻԻ ՊԱԼԱՏՈՒՐ, կամ իւր բուն անուամբ Պարոն Պահատուրեան, որ, ինչպէս կը յիշուի, Մեծ Կղզիի մէկ օթէլին մէջ միջադէպ մը ունեցած էր Պ․ Ա․․․ ի հետ, անոր (որ իր ալ ազգութիւնն է) ազգութիւնը վիրաւորող անարգական խօսք մը ուղղելով նմա, չէ կրցած պատասխանել իրեն ուղղեալ մենամարտի հրաւէրին։ Պ․ Ա․․․ ի վկայները, 48 ժամ սպասելէ յետոյ, տեսնելով որ Պ․ Պ․․․ վկայ չէ գտած, նամակ մը ուղղած են նմա, յայտարարելով թէ անոր այս եղական ընթացքին առջեւ, իրենց պաշտօնը լրացած կը նկատեն։ Հարկ չկայ ըսելու թէ այս պարագային մէջ, Պ․ Ա․․․ յոյժ պատուաւոր ընթացք մը բռնեց որ կը գնահատուի ամեն հայու կողմէ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՔ․ — Ըստ տեղեկութեանց «Թարիգ»ի, ճարտարապետ Վահմ․ Յովհաննէս էֆէնտի Ազնաւուրեան, որ Պոլսոյ մաքսատան մթերանոցները շինած էր, աղերսագիր մը մատուցեր է ձեռնհաս իշխանութեան եւ, յայտարարելով որ այդ շէնքերու կառուցման համար նախապէս որոշեալ գումարէն ինը հազար ոսկի աւելի ծախք մը ըրած է, խնդրեր է այդ հաշիւը կարգադրելով զինքը վնասուց չենթարկել։ Պետական խորհուրդն, որուն յանձնուած էր այդ աղերսագիր, կնքեալ պայմանագրութիւնը քննելով տեսեր է թէ մթերանոցներուն համար աւելորդ ծախք չպիտի ըլլայ առանց գրաւոր հրամանի։ Պետական Խորհուրդը մասնագէտներու կողմէ քննութիւն մը կատարել տուեր է, որք տեղեկագրեր են թէ այդ մթերանոցներուն համար ինը հազար ոսկի աւելի ծախսած ըլլալու հարկ չկար, հետեւաբար որոշուեր է մերժել աղերսագիրն։ Ասոր վրայ Վահմ․ Յովհաննէս էֆէնտի բացարձակ կերպիւ յայտարարեր է թէ Սէլանիկի, Տրապիզոնի ու Իսկէնտէրունի մաքսատանց մթերանոցները, որոց կառուցումն ինք յանձն առած էր, չպիտի կրնայ շինել։ Պետական Խորհուրդն ալ հրաւիրեր է այդ տեսակ շէնքերու կառուցումն յանձն առնող Շէյխ Թալաթ էֆէնտին, որ իրեն եղած առաջարկի մը համաձայն, յանձն առեր է կառուցանել այդ շէնքեր՝ Վահմ․ Յովհաննէս էֆէնտիի առաջարկած գնով, եւ հարկ եղած պայմանագիրը պատրաստուեր է։

Շէյխ Թալաթ էֆէնտի Սէլանիկի մթերանոցին կառուցման համար տեղւոյն դրամատեարց միոյն հետ բանակցութեան մըտնելով ընկերութիւն մը կազմած է։ Շէյխ Թալաթ էֆէնտիի որդին՝ Սիւրէյա պէյ, որ Եէնի Ճամիի նամակատան նորակառոյց շէնքին վրայ կը հսկէ, այդ շէնքին աւարտումէն յետոյ Սէլանիկ պիտի երթայ եւ մթերանոցի կառուցման պիտի ձեռնարկէ։ Տրապիզոնի ու Իսկէնտէրունի մթերանոցներու համար եւս հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած ըլլալով շինութիւնք պիտի սկսին ի մօտոյ։

ԱՐԿԱԾՔ․ — Նախընթաց օր ի Գատըգիւղ տասը տարեկան աղջիկ մը տանը պատուհանէն վար ինկաւ և գլուխը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

— Առջի օրն ի Գասըմ Փաշա ձիաւոր մը փոքր տղայ մը կոխոտեց։ Տղան ձախ աչքին վրայէն վիրաւորուեցաւ։ Ոստիկանք ձերբակալեցին ձիաւորն, որ Խսատ անուն պարսիկ ձիավար մ՚էր։

ՀԱԼՔԱԼԸԻ երկրագործական վարժարանին մուտից քննութեան համար եօթանասունէ աւելի աշակերտք ներկայանալով ասոնցմէ 17ը միայն կրցած են պէտք եղած քննութիւնը տալ։ Յայտնի է թէ կայս․ Իրատէի մը համաձայն այդ վարժարանին համար 30 աշակերտք պիտի ընդունուին 10 մայրաքաղաքէս և 20 գաւառներէն։ Արդ, ներկայացեալ աշակերտներէ վեցը միայն մայրաքաղաքէս ըլլալով, տրուած որոշման մը համաձայն մնացեալ չորսն գաւառներէն բերուած են։ Վարժարանի բացումն տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ սեպտեմբերին։

ԽԱԼԻՏ ՊԷՅ, ընդհանուր դատախազ վերաքննիչ ատենին, իւր՝ ի Նիկոմիդիա կատարած դատական քննիչի պաշտօնին արդիւնքը տեղեկագրով մը մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ․ — «Սապահ» անցեալ օր ծանուցած էր թէ ի Ղալաթիա Տէքիրմէն խան Սարգիս էֆէնտիի սենեակէն գըտնուած են Մեծն Աղեքսանդրի դրամներէն ութ հարիւրի չափ ոսկիներ։ Նոյն թերթն կիմանայ թէ այդ դրամներ փաստաբանի մը կողմէ երկու հարիւր ոսկւոյ փոխարէն իբրեւ աւանդ թողուած են։ Այդ խնդրոյն համար կատարուած քննութեանց տեղեկագրերն յանձնուած են Դատական Նախարարութեան։

ԱՂԵՏԱԼԻ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալներն Ադր․ Պոլսոյ նահանգին Սուլթան Եէրի անուն գիւղին մէկ տան մէջ քանի մը գիւղացիներ ժողվուած էին փոքր խրախճանք մը ընելու համար։ Խըրախճայքին կը մասնակցէր զինուոր մըն ալ որ իր պայուսակը թողած էր ուրիշ սենեկի մը մէջ։ Անոնք թող իրենց զուարճութեամբ զբաղին, աւելին, տանտիրոջ եօթնամեայ տղան բան մը չհասկնալով այն մեծ մարդոց պոռչտուքէն, փոքրիկ այցելութեան մը կ՚ելնէ տան մէջ․ ամենէն առաջ իր աչքին կը զարնէ զինուորին պայուսակը, զոր անմիջապէս կը բանայ գիտնալու համար մէջի եղածները։ Յանկարծ փայլուն բան մը կը նշմարէ պայուսակին խորը, դուրս կը հանէ զայն և սքանչացմամբ կը դիտէ ատրճանակ մը, կը շօշափէ անոր պողպատեայ փայլփլուն խողովակը, զննութիւնը յառաջ կը տանի, իր հետաքրքրական բնազդներն հետզհետէ կը բորբոքին, անոր մեքենականութիւնն իր մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ կ՚ըլլայ, մատը բնազդաբար բլթակին կը կառչի, ինքնաբերաբար կը հասկնայ թէ այդ ցցուած երկաթը կրնայ շարժիլ, և խողովակին բերանը երեսին դարձուցած, մեծ ճիգով վերջապէս կը յաջողի շարժել բլթակը, որուն բացուիլն ու գոցուիլը, պայթման ահագին թնդիւնի ու աղեխարշ ճիչի մը արձակուիլը մէկ կըլլայ։

Չորս կողմէն կը վազեն կուգան։

Հէք տղան արիւններու մէջ տարածուած էր գետնին վրայ․ գնտակը աչքին ու ականջին մէջտեղ մխուած և անդիի կողմէն դուրս ելած էր։ Քառորդ ժամ յետոյ կը մեռնի։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

ՆՇԱՆ-ԹԱՇԸԻ Օրօրա պարտէզի թատրոնին մէջ Ֆասուլեաճեան եւ Մնակեան էֆէնտիներու կողմէ վաղը գիշեր տեղի ունենալիք ներկայացումն ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ է։ Թէեւ չարժառիթն անծանօթ է մեզ, բայց գոնէ գիտենք թէ այս յետաձգման պատճառը Ֆասուլեաճեան էֆէնտին չէ։ Ինք անտարակոյս յառաջ պիտի տանի իր թատերական ձեռնարկն, որուն յաջողութեան ցանկացող է հասարակութիւնը։

Ի ՄԱՔՐԻԳԻՒՂ, Աբօլօն թատրոնին մէջ, Շահինեան էֆէնտիի խումբը պիտի ներկայացնէ վաղը գիշեր, Թուրքերէն լեզուաւ, ԹՈՒԹՈՒՎԻԼԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ, գուսաներգութիւն 3 արարուածով, ի նպաստ գիւղին Արծրունեան երկսեռ վարժարանին։

Ի ԳԱՏԸԳԻՒՂ, Օր․ Մարիամ Մսերեանցի կողմէ վաղը ցերեկ տրուելիք նուագահանդէսն յետաձգուած է յաջորդ կիրակին։

Ի ԲԵՐԱ, ֆրանսական խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացնէ ՄԱՍՔՕԹ և իտալական խումբը՝ ՌԻԿՕԼԷԹՕ

Այսօր ո՛չ սուրհանդակ ընդունած ենք ո՛չ հեռագիր՝ մինչեւ ժամ 5 1/2։

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 15 Օգոստոս
Պորսան գոց է տօնի պատճառաւ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 26 Օգոստոս	
Ֆրանսական Ռանթ 3 °/o	99 57 1/2
» » 4 1/2 °/o	105 50
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 12 1/2
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	460 62 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	431 25
Օսմանեան Երկաթուղի	83 87 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք	[illegible]
Պանք Օթօման	568 75
Քրէտի Լիօնէ	805
Իտալական Ռանթ 5 °/o	91 57 1/2
Եգիպտական միացեալ	491 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 18
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	382 50
ԼՈՆՏՈՆ, 26	
Անգլ. քօնսօլիտէ	97 12
Օսմ. » Սէրի Դ.	20 93
» » » Ա.	51 1/2
» » » Բ.	28 1/2
» » » Դ.	21
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 3/4
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	92 1/2
Պանք Օթօման	12 3/4
Ատրնի երկաթուղի	20 1/4
Գասապայի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	97 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	103
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	103 3/4
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 300
ՎԻԵՆՆԱ, 26	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 10
» Փարիզի »	47 55
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	183 50
» Երկաթուղի	43
ՊԵՐԼԻՆ, 26	
Օսմանեան Երկաթուղի	90 30
Օսմ. Րէժի	196 20
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 340
» Փարիզի »	80 85

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՏԻՐԱՄԱՅՐԸ

«Ամբարձէք, իշխանք,
Ըզդրունս ձեր ի վեր․
Ամբարձի՛ն դրունք յաւիտենից
Եւ մտցէ տէրըն փառաց»։

Այս աղաղակն էր որ երբեմն դղրդեց երկինքը, վարէն վեր այս օրուա, այս գոռ ձայն կը յեղյեղուի։ Կը թնդան կը սասանին խորան ու գմբէթ վերին երկնքի։ Ներսէն, յաւիտենական դռներուն ներսէն ուրիշ մէկ աղաղակ ու բարբառ, ուրիշ մէկ զօրեղ ու ուժեղ ձայն սա հարցումը կ՚ընէ․

«Ո՞վ է սա,
Տէրըն փառաց»։

Եւ ահա միաբարբառ աղաղակք իսկ և իսկ կը կրկնուին, կը սուրան կը սաւառնին, զուարթուններ կը ճախրեն գըլուխ ի վեր, թաթախուն ի խինդ, և լուսացնցուղ թեւերով անդադար կը բախեն յաւիտենական դռները գորգուրալով․

—«Տէր զօրութեանց․
Սա ինքն է
Տէրըն փառաց»։

Այս անգամ, այդ ահաւոր և հրաշաւոր տեսարանէն շատ քիչ տարիներ յետոյ, վերստին յանկարծ կը դըղրդի երկինք, այլ այս անգամ ոչ թէ վարէն վեր, այլ վերէն վար նոյն գոռ ոռոտ կը լսուի, կը սուրան կը խայտան հրեշտակք, կը փութան աղաղակել վարի զուարթուններուն, յաւիտենական դռներուն պահապան հրեշտակաց բոլորուն․

«Ամբարձէք իշխանք,
Զդրունս ձեր ի վեր,
Ամբարձին դրունք յաւիտենից
Եւ մտցէ ԹԱԳՈՒՀԻՆ փառաց»։

Եւ ահա դրսէն, ո՛վ սքանչելի տեսարան, դրսէն մեղմաձայն և գրեթէ ահասարսափ սա հարցումը կը լինի․

«Ո՞վ է այդ
Թագուհին փառաց»։

Եւ ահա ներսէն կը պատասխանուի պնդագին․

«Թող բացուին, բացուին դռները
Որ մտնէ, մտնէ Թագուհին,
Տիրուհի՛ն փառաց»։

Իսկ ինձ զի՞․ սիրտ իմ ի վերայ փառաւորացն խորայելի։ Վաղիւ Հայոց Եկեղեցին կը կատարէ սուրբ կոյս Մարիամի հրաշափառապէս յերկինս վերափոխուելուն տօնը։ Նա, որմէ ծադեցաւ աշխարհի կենաց Արեւը, յերկինս կը վերանայ, որպէսզի իւր այդ ծոցածին Արեւէն լոյս առնլով, լուսաւոր աշխարհի լուսով ողողէ աշխարհս և լինի Մայր ողորմութեան։ «Արի եղ, մերձաւոր իմ, աղաւնի իմ, գեղեցիկ իմ, ձմեռն անցաւ գնաց»։— մեղաց մուժը փարատեցաւ։ «Անձրեւներն ա՛կ դադրեցան»։— մեղաց խայթոցը ջախջախեցաւ։ «Ծաղիկ ու ծառ պտկելու ժամանակն հասաւ»։— Խաչին լոյսը ծաղկեցաւ։ «Թզենին արձկեց իւր ծիլը, և ողկուզաբեր տերեւազարդ որթերու հոտերն ամէն ուրեք բուրեցան»։— Քրիստոնէական հաւատքը տարածեցաւ։

Առաքեալք հաւաքուած են և կը լսեն հրեշտակային ձայներու ալէլուներ և իրենք ալ կը ձայնակցին եղանակելով. «Դու, ով սուրբ Կոյս, օրհնեալ ես և ամենօրհնեալ ի կանայս»։ «Պատմեա՛ ինձ զոր սիրեաց անձն իմ, ո՞ւր հովուես, ո՞ւր հանգուցանես ի միջօրէի, եթէ ո՛չ ծանիցես զանձն քո՝ գեղեցիկդ ի կանայս։ Աչուրներդ աղաւնիի աչուկներուն պէս են, մազերդ նման այն սեւուկ ուլիկներուն, որք Գաղաադէն երեւցան, շրթներդ կարմրուկ որդան թելի պէս կարմիր, այտերդ նուռի կեղեներու պէս, հապա պարանո՞ցդ.— Դաւթի աշտարակին նման բարձր, որմէ կախուած կան հազարաւոր վահաններ։ Դու բոլորովին գեղեցիկ ես, և բիծ մը անգամ չունիս։ Երուսաղեմի աղջիկները տեսան զքեզ, տեսան եւ զարմացան. Թագուհիք և հարճք գովեցին զքեզ»։

Այլ Առաքեալք կը սխրանան ու կը գոհանան, երբ կը լսեն սա խօսքը զոր հոգեւարք Տիրամայրը կ'արտասանէր և կ'աւանդէր կտակներու մեծագոյնն ու վսեմագոյնը. «Ես ննջեմ, այլ սիրտ իմ արթուն կայ»։ Այլ հանդիսական յուղարկաւորութենէ մը յետոյ, ահա աղեխարշ նոր տեսարան, հեծկլտանք մը կը լսուի, հեծեծանքի ձայն մը. «ո՞ւր է զոր սիրեաց անձն իմ, միթէ զոր սիրեաց անձն իմ, տեսէ՞ք»։

Հայոց Բարթողիմէոս առաքեալն ուշ կը հասնի, կը պնդէ բանալ գերեզմանը և տեսնելու ու կարօտն առնուլ, իր Տիրամօր կարօտն առնուլ։ Տապանաքարը մէկդի կը ձգուի, գերեզմանը կը բացուի. և ահա պարա՛պ։ Ո՜վ զարմանահրա՛շ տեսարան. հրեշտակներու հոգեզմայլ ձայներ կը լսուին։ Առաքեալք կը ծնրադրեն, տեսնելով թէ Տիրամայրը կը վերափոխուի ի վեր յերկին։

Այլ Մարգարէին ձայնն է որ կը լսուի և սրտմտութեան սրտերու մէջ կը հեղու կը զեղու մխիթարութեան եւ ցնծութեան կաթիլներ. «Զարթիր, զարթիր Սիոն, զգեցիր զզօրութիւն քո Սիոն, եւ դու զգեցիր զփառս քո Երուսաղէմ, քաղա՛քդ սուրբ. զի ոչ եւս յաւելցին անցանել ընդ քեզ պիղծք և անթլփատք»։ Եւ է՞ր չհերկրին սիրտք, քանի Նոր-Իսրայէլն այսօր ունի Մայր, "Մա՛յր ողորմութեան։ «Տէ՛ր, յելանելն քո ի Սէիրայ և ի չուելն քում յանդաստանացն Եդովմայ երկիր շարժեցաւ, եւ երկինք խռովեցան և ամպք ցօղեցին ջուր, լերինք շարժեցան յերեսաց Տեառն Եղովայ Սինայի, յերեսաց տեառն Աստուծոյ Իսրայէլի»։ Եւ երբ կը պակսին սրտերու արիութիւն, յանժամ տկարագոյնն է որ կ'ոգեւորի և կը վերանայ, «զի այլ Տեառն է ընդ նմա» ահա նա ինքն է, կին մը որ Իսրայէլը կը փրկէ ու կ'երգէ. «Պակասեցին խարազանք բնակեալ ի քեզ Իսրայէլի, պակասեցին, մինչեւ յարեաւ Դեբովրա, մինչեւ յարեաւ մա՛յր Իսրայէլի»։ Եթէ մէկ հին ժողովրդեան այս Նոր փրկչին այսքան հազարաւոր տարիներէ ի վեր կը գովասանուի, ուրեմն կարելի՞ էր լսել Հայոց եկեղեցական քնարին ու չհնչակել և չփառաբանել այն Կոյսը որ աշխարհի Փրկիչը ծնաւ և հանդիսացաւ հազարաւոր տարիներէ ի վեր մինչեւ ցայսօր Մայր ողորմութեան։

Վաղը սուրբ պատարագի ատեն ձայնի Շարականն է որ կը գեղգեղէ, անուշիկ եղանակով, Շարական որ կը գովասանէ Տիրամայրը, զոր հեղինակած ու եղանակած է նա, որ մեր ազգային պատմութիւնը գրեց և որուն ոսկորները մենք ապերախտներս իւր գերեզմանէն հանելով Եփրատայ մէջ նետեցինք, գերեզմանին մէջ անգամ հանգիստ չթողլով այն մարդը, որ կենդանութեանը ժամանակն ալ չէր տեսած հանգիստ չարահնար հալածանքներու երեսէն։

«Ո՛վ անթառամ ծաղիկ,
Անդաստապարտ շառաւիղ,
Որ ծլեցար Յեսեայ արմատէն,
Ըզքեզ Եսայի կանուխէն
Հոգւոյն եօթնարփի շնորհաց
Ընդունարան հռչակեց,
Ո՛վ Աստուածածին կոյս,
Ըզքեզ կը մեծարենք...»։

Անուշիկ է վաղուան Մեղեդին, թող որ մեր Տաղարանին մէջ լի են գանձեր և տաղեր, որոց իւրաքանչիւրն ունի իւր գիրդ հրապոյրն ու սիրազեղուն զօրութիւն, ահաւասիկ մէկ երկու կարճ կտորներ.

«Գեղեցիկ գեղ գովելի, աննման,
Վեհ տաճար, մաքուր, աննման,
Աննման կոյս Մարիամ, աննման...
Դու լուսեղէն տաճար ես.
Ոսկեպատ խորան ես.
Դու մարգարիտ անգին ես.
Աստուածածին, մեղայ քեզ» (*)։

ՆԱՀԱՊԵՏ

ՄԻ՛ ԱՐՏԱՍՈՒԵՐ

ԱՌ ՏԻԿԻՆ Վ. Պ. Կ.

Երբ զքեզ ճանչցայ՝ դեռ մատաղ վառոյժ
Աղջիկ մ'էիր դու, չարաճճի յոյժ.
Անմեղ խաղերուդ եղայ ես վկայ
Երբ գլտորէիր մարգերուն վրայ,
Կամ մերկանալով զուլպայ եւ մուճակ
Ջուարճանայիր դու ի մեր լճակ։
Յետոյ երբ մեծցար՝ դու կոյս գեղանի,
Թաւիշ յօնքերուդ անոյշ հովանի
Հազիւ ամոքէր սեւ աչքերուդ հուր.
Յիշե՞ս երթայինք դէպ ի Օխլամուր
Երբոր բարձրանար պայծառ լուսնկան
Լսել պլպուլին երգած շարական.
Իսկ երբ երազ մը յուզէր իմ հոգին՝
Ջմրան գիշերներ՝ նստած տրտմագին,
Դաշնակիդ վրայ նուագէիր դու
Երբեմն մեղմիկ եւ երբեմն ազդու
Եւ ես դիտելով քո մատներ ջատուկ
Ժպտէի քեզի եւ լայի գաղտուկ։
Ինչպէ՜ս շուտ անցան այն զուարթ ժամեր
Որք ունէին բոյր եւ անոյշ համեր։
Յետոյ հարս եղար, կարմիր վարդի պէս
Պճնեալ յօղերով, դու եկար ի տես
Ճակատիդ վրայ ծալ ծալ ճերմակ քօղ
Զարդարուած արծաթ թելերով շողշող.
Զուարթ ու պարկեշտ աղջիկ մ'էիր դու,
Եւ հիմա կին ես համեստ եւ հլու։
Յետոյ մայր եղար... Մա՜յր դժբաղդ, ախո՜ս,
Քո խեղճ մանուկը շուտ դըրին ի փոս,
Զի դեռ չծնած՝ մեռած էր արդէն.
Չկրցար առնուլ կարօտ քո վարդէն,
Չկրցար զգուել զաւակդ մէկ քիչ.
Եւ ոչ իսկ լսել նորա նախկին ճիչ,
Եւ երբեք անգամ՝ սե՜ւ ճակատագիր,
Դու այսպէս երբեք զաւակ զոհ տուիր.
Երբեք ծաղկունքդ ալ թառմեցան տխաս,
Եւ դու յուսախաբ դառն արցունք կուլաս.
Բայց զաւկիդ հոգեակն ի՞նչ եղաւ արդեօք.
Վա՞րդ մը շնչեցիր միթէ հեշտանօր՝
Վարդին հոտին հետ նա թռաւ յերկին.
Եւ կամ գիշեր մը ընդդէմ լուսնակին
Դու հառաչեցի՞ր կարօտով՝ անձկաւ,
Եւ հառաչին մէջ հոգեակն հալեցաւ.
Արցունքդ սրբէ, մի՛ լար. ո՛հ զուլէ
Արցունքդ ալ հոգւոյ ծաղիկ մը ծածկէ.
Եւ ի՛նչ հարկ լալու այսպէս յուսահատ,
Հէք արարածներ երկրիս վրայ շա՜տ.
Դու ոչ այս տխուր աշխարհիս համար
Հողէն շաղախեալ մանուկներ ծնար,
Այլ երկնից համար անբիծ հրեշտակներ
Յղացար միայն, ա՛լ մի արտասուեր։

Մ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Խասգիւղ, 9 Օգոստ. 1892

Գաւառական լուրեր

ԵԴԵՍԻԱ, 22 յուլիս

Ազգ. Ջրուղեաց շինութեան մեծածախ գործն, որ քանի մը տարիէ ի վեր յոյժ կը զբաղեցնէր տեղւոյս հայ հասարակութիւնը, ի բաց առեալ տակաւին շարունակելի մասնաւոր թաղային գծերու շինութիւնն, ի գլուխ ելաւ վերջացող շաբթուն հետ, յուլիս 19ին։

Թէեւ ընդհանուր գծի շինութիւնն Թաամա-Սէքիէ մինչեւ Ս. Աստուածածնի Մայր եկեղեցին շաբաթ օր աւարտեցաւ յուրախութիւն հասարակութեան, բայց ամէն սիրտ դրեթէ ենթակայ կը մնար տարակուսանքի մը, որովհետեւ փորձը նոր պիտի լինէր թէ Օսմանիյէ կամրջէն սկսեալ մինչ քաղաքի պարիսպն եղած զառիվերն ջուրը պիտի կրնա՞ր խուժել անարգել, պարագայ մը որոյ մասին արհեստաւորք ոմանք իսկ տարակոյս յայտնած էին կանխաւ։

Այդ սրտայոյզ փորձն եղաւ այս շաբաթ իրիկուն, (19 յուլիս), մուլթը կոխելէն յետոյ. և կայծակի արագութեամբ իմացուեցաւ թէ զառիվայրէն ստորոտն ջրուղւոյն (գերեզմանատան մը պատճառաւ) շեղածիգ շինուած մասէն քանի մը խողովակ պայթելով ջուրը պարապը կը յորդէր։

Հեշտ է երեւակայել այն դառն սրտաբեկութիւնը որ յաջորդ կիրակի առաւօտ ընդհանրապէս պիտի տիրէր ժողովրդեան մէջ, որ ջուրը քաղաք մտած տեսնել կը յուսար, եթէ գործը այդ լքեալ վիճակին մէջ թողուէր։

Բայց տրուած հրամաններուն վրայ՝ գործաւորաց գիշերային ջանքերն դադար չառին մինչ առաւօտ, որոյ շնորհիւ՝ մինչ կիրակուան արշալոյսը կը ժպտէր արեւելքէն՝ ջուրն սկսած էր արդէն ստորին քաղաքի խողովակներուն մէջ, յորոց քիչ յետոյ արծաթափայլ փրփուրներով կը պոռթկար կ'ողողէր Մայր եկեղեցւոյ շրջակայ փողոցները։

Դժուարին է ճշդիւ նկարագրել այն ուրախառիթ խանդն, որ այդ օրը կը տիրէր անխտիր դարերէ ի վեր անջրդի վիճակի մը մատնեալ հասարակութեան մէջ՝ այս նշանակելի բարեբաղդութեան առթիւ, որոյ իրականացումը, մինչեւ վերջին վայրկեան՝ կասկածի կը մատնուէր յաճախ։

Հեռաւոր թաղերէն իսկ՝ շարունակ կը տանէին նորեկ Ջուրէն՝ իբրեւ «ուխտաջուր»։

Կիրակիէն սկսեալ բազմաթիւ այցելուք, ազգային և օտարազգի, Գեր. Առաջնորդ Ս. Հօր ներկայանալով շնորհաւորական յարգանքներ մատուցին վիճակիս Հայոց հասարակութեան սոյն յաջողութեան համար։

Այս բարեյաջող առթիւ՝ յաջորդ օրը, երկուշաբթի, Սրբազան Առաջնորդի հրամանաւ ոչխարներ մորթուեցան և լիառատ կերակուրներ բաշխուեցան քաղաքիս բանտը գտնուող ամէն ազգէ բանտարկելոց անխտիր։

Մայր եկեղեցւոյ գաւիթը՝ Տաճարի մարմարեայ մեծ-դրան հանդէպ հաստատելի գեղեցիկ աւազանին և ներքին ջրուղեաց շինութիւնք ամենայն ոգեւորութեամբ յառաջ կը տարուին՝ մինչեւ իսկ գիշերային աշխատութեամբք, եւ պիտի աւարտին շաբթուս հետ։ Ուստի յառաջիկայ կիրակի, ջուրը առաջին անգամ պիտի թափի աւազանը և այս առթիւ տեղի պիտի ունենան գոհաբանական աղօթք և կրօնական հանդէսք, որոց նկարագրութիւնը [illegible] կը հաղորդենք յառաջիկային։ Գ. Կ. Ո.

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 5 օգոստոս

Տեղւոյս Ազգ. Թերթերէն միոյն մէջ, Ընթերցասիրութիւն Իզմիրի հայ օրիորդներու վերնագրով յօդուածին մի քանի խօսք պատասխանել յարմար դատեցինք ի գիտութիւն հեռաւոր ազգայնոց որք թերեւս յօդուածագրին անհիմն տեղեկութեանց հաւատ ընծայելով՝ քաղքիս հայ իգական սեռի մտաւոր և բարոյական զարգացման վրայ սխալ գաղափար մը կազմեն։

Յօդուածագիրն անհերքելի ճշմարտութիւն մը յայտնած լինել կը կարծէ երբ կանանց ընթերցատուն չյաճախելն անոնց ընթերցասիրութեան բնաւ փափաք չունենալ կ'ըմբռնէ և ցաւ ի սիրտ անոնց պճնասիրութեան և տգիտութեան վրայ վճիռ կ'արձակէ։

Վա՜յ ուրեմն այն ազգին որ չունի իգական սեռին յատկացեալ ընթերցատուն մը, չպիտի կրնայ երբե՛ք ունենալ ուսումնասէր տիկիններ ու օրիորդներ։

Պ. յօդուածագիրը շատ կը սխալի երբ միայն [illegible] նայելով կը խօսի և «ընկերութեան անդամները կ'երեւի որ Թիֆլիզէ օրինակ առնլով առած են այդ որոշումը» կ'ըսէ։

Ասկէ մի քանի տարի առաջ, հայ ընթերցատան տնօրէն խորհուրդներէն մին՝ կազմած և յայտարարած էր արդէն այդ որոշումը և սակայն այժմու նման ապարդիւն մնացած։ Ուստի յուսալի չէր որ ընթերցասիրաց ընկերութեան կրկին փորձը կրնար այս անգամ յաջողութիւն ունենալ, երբ մանաւանդ չունէին հայուհեաց միաձայն հաւանութիւնն. հետեւաբար անհիմն է յօդուածագրին այն ըսածը թէ՝ հիմակ ալ օրիորդները ցաւ կը յայտնեն ընթերցատունէն զրկուելնուն համար։ Սխալ է նաեւ այն առարկութիւնը թէ օրիորդները տնական գործերով զբաղած ըլլալով չեն կարող ընթերցատուն յաճախել. մինչդեռ Իզմիրի հայ իգական սեռի մեծագոյն մասը որ կ'ըմբռնէ ուսման կարեւորութիւնը, կրնայ իր ժամերը ձեռային և մտային զբաղմանց մէջ ամենալաւ կերպով գործածել եւ եթէ ընթերցատուն յաճախելու հարկն իրեն զգալի թուի, օրուան մի քանի ժամերն անդ անցունել։

Պ. յօդուածագիրն [illegible] աւելի լաւ կը գտնէ որ ընկերութիւնը տիկնանց և օրիորդաց գոհունակութիւն պատճառելու համար նորաձեւութեան խանութ մը բանայ ուր պիտի կրնան դիւրաւ գոհացնել իրենց պճնասիրական փափաքները։

Ջենք ծանրանար երկարօրէն այնպիսի տողերու վրայ որ բնաւ նշանակութիւն չունին և թէեւ անհեթեթ՝ տղայական գրչի մը ծնունդ լինելու մասին մեզ կը հաւաստեն։ Կը ցաւինք միայն որ յօդուածագիրն իր նայուածքը կ'ուղղէ այնպիսի շրջանակի մը վրայ ուր տգիտութիւն և պճնասիրութիւն կը տիրէ միայն, մինչդեռ չէ կարող տեսնել և գնահատել Իզմիրի հայուհեաց ստուար մեծամասնութեան ընդօրինակելի բարքն ու սովորութիւնները և համոզուիլ թէ կան քաղքիս մէջ ուսեալ և լրջամիտ օրիորդներ որ լաւագոյն կը համարին ընտանի յարկին տակ լռելեայն ու հանդարտիկ ընթեռնուլ և ուսնիլ, քան այլուր յաճախել եւ ցուցասիրութեամբ յայտնել իրենց ընթերցասիրութիւնը։ Աւելորդ կը համարինք ծանրանալ այն անպատեհութեանց վրայ որ պիտի կրնային յառաջ գալ օրիորդաց ընթերցատուն յաճախմամբ և կը բաւականանանք ըսել թէ՝ կրթասէր և ընթերցասէր օրիորդներու համար չեն պակսիր երբեք գրքեր ու թերթեր. մանաւանդ երբ ի նկատի առնուի որ մեր ընթերցատունն էական պայմաններէ և միջոցներէ զուրկ, ընկերութեան հոգաբարձութեամբն հանդերձ՝ չէ կարող իր առօրեայ բաժանորդներն իսկ բաւ կարելւոյն գոհացնել։

Պ. յօդուածագիրը թող ներէ ուրեմն մեզ ըսել թէ բնաւ գաղափար չունի Իզմիրի հայ կանանց և օրիորդաց ընտիր դասուն վրայ և փոխանակ աղջկանց պճնասիրութեան և անգիտութեան վրայ ցաւելու, ցանկար ի մօտուստ ուսումնասիրելու առիթն ու կարողութիւնը ունենար, գոհ և վստահ լինելու համար թէ ներկայ դարուս մէջ ոչ միայն ամենատգէտ մայրերը՝ այլ մեր հանիներն անգամ կ'ըմբռնեն իրենց տգիտութիւնը, և ուսումնասիրութեան վրայ յորդորներ կարդալով՝ իրենց զաւակները լաւագոյն կերպով կրթելու և դաստիարակելու համար օրէ օր իրարու հետ կը մրցին։

ԻՐՄԱ

ՊԱՏԳԱՄԱՏԵՂԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋԸ

Առ Արժ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեան

Առ նախնիս «պատգամ» կը կոչուէր դից առ մարդիկ կատարուած յայտնութիւնքն զորս ընդունելու համար յատուկ վայրեր կային։ Աստ, առանձնաշնորհեալ դաս մը մարդիկ,—Նախագուշակողք, Սիբիլեանք, կ'աւանդէին ժողովրդեան պատգամն ու պատգամատեղին որք մեծ կշիռ կ'ունենային հասարակաց գործոց մէջ, ու զօրաւոր զէնք մըն էին ժողովուրդը վարող մարդկան ձեռքը։

Ամէն ազգ ունեցած է անշուշտ պատգամատեղեր. բայց պատմութեան մէջ յիշուածն ու հռչակաւորն են միայն յունաց պատգամատեղիք որք մեծ դեր կատարած են։ Յունաց հնագոյն պատգամատեղին էր Պելասգեաց Դիոսին ի Դոդոնէ, ուր նուիրական պատգամատու կաղնիին (quercum fatidieum) տերեւներուն սօսափիւնէն ու սորա ստորոտէն ցայտած աղբիւրին կարկաջէն ապագայն կը գուշակէին։ Որպէս և հեթանոս հայք կը պաշտէին Արմաւիրի Սօսեաց անտառին ծառերն, գիտութիւն և կրօնք անոնցմէ սպասելով։

Ի Յունաստան բազմաթիւ պատգամատեղիք կային, բայց Դելփեան պատգամատեղին կրօնական իշխանութեան բարձր դրոշմն ունէր։ Ի Դելփիս, Ապոլոն կը յայտնէր իւր կամքն, խորհուրդն, Նախագուշակող գոլորշւոյ մը ցնդելով։ Դիոդոր Սիկիլիացի պատմագիրը այնպէս կ'աւանդէ Դելփեան պատգամատեղւոյն սկիզբը։ Պառնաս լերին վրայ կար մի խոռոչ յորմէ կ'արտաշնչուէր գոլորշի մը որ լերին կողն արածող այծերուն պարել ու գգլխել կուտար։ Հովիւ մը հետաքրքիր եղաւ այծերուն խօլական դիւային պարին պատճառն հասկնալու։ Ինքն ալ մօտեցաւ խոռոչին, և իսկոյն սարսուռ մը զգաց բոլոր էութեամբ ու սկսաւ անիմաստ բառեր արտասանել ապագային վրայ։ Հովիւն ամէն ուրեք իւր խօլ ներշնչումները պատմեց։ Շատերը այս գոլորշւոյն երկիւղածութեամբ մօտեցան՝ խորհելով որ՝ այս արտաշնչութեան մէջ աստուածային բան մը կայ որում թափանցելու համար քրմուհի մը, Հարցուկ (Պիւթիա), յատկացուցին։ Պառնաս լերին կողին վրայ, խոռոչին շուրջը, հետզհետէ կը բարձրանայ Դելփիս նուիրական քաղաքն։ Այս հրաշալի գոլորշին ամէն ժամանակ չէր արտաշնչուէր, նախ, տարին մի անգամ, ապա ամսին մի անգամ։ Օրերով յառաջ, հարցուկն երկար պատրաստութիւններ կը տեսնէր, զոհեր կը մատուցանէր, կը մաքրուէր, 3 օր ծոմ կը պահէր և այլ չարք մը արարողութիւններ կը կատարէր։ Ապոլոն իւր գալուստն կ'իմացունէր՝ տաճարը սարսելով ի հիմանց։ Գոլորշւոյն խոռոչին մէջ տարածուած պահուն՝ քրմուհին, եռոտանւոյ մը վրայ եղած, կը փրփրար, կը դեղնէր, բոլոր մարմինն կը սորսար, նախ տրտունջներ ու հեծեծանքներ կը հանէր բերնէն, ապա աչքերը կսկսէին շողալ, մազերը ցցուիլ և կցկտուր խօսքեր լսուիլ։ Նախագուշակող քուրմերը խնամով կը հաւաքէին զանոնք և տաղաչափեալ կուտային պատգամահարցներուն։

Իսկ հեթանոս Հայք, որչափ որ պատմութեան մէջ ցան ու ցիր խօսքերէն կերեւի, երկու դից պատգամատեղի ունէին. մին էր «Տիւր» դից, Երանեան դիցաբանութենէն, Զրադաշտական կրօնքէն, և միւսն՝ գլխաւորն ԱՆԱՀՏԱՅ ՊԱՏԳԱՄԱՏԵՂԻՆ։ Առաջնոյն յԱրտաշատ և երկրորդին յԵրիզա։

2000ամեայ յիշատակաւոր քաղաք մըն է Երիզա։ գլխաւոր քաղաք Եկեղեաց (Ագգիլիզինէ), արդի «Երզնկան» գաւառին, Դերջանայ և Կամախու միջեւ, լուսնաձեւ կամ ձուաձեւ ձգուած։ Երկրին հրաբղխային կազմուածքն և յաճախակի սասանութիւնք. ու նաեւ Երիզա անունն կարծել կուտան մեզ թէ Այն ատենի հեթանոս Հայոց պատգամատեղին էր Եկեղեաց գաւառին Անահտայ խորհրդաւոր դաբիրան (sanctuaire)։ Անահտայ անդրին, տեղէ տեղ փոխադրուելէ վերջ, յոյն քուրմերով Երէզ աւանին մէջ կանգնեցաւ։ Հայք որ շատոնց Անահտայ ջերմեռանդն հաւատացեալներ էին՝ իրենց դիցուհին կարծելով «զսա»՝ մեծ յարգանօք սկսան պաշտել։ Երկրին մէջ տաճարներ կառուցին ու կալուածներ յատկացուցին, անոր համար այս տեղերն «Անահտական գաւառ» կոչուեցաւ։ Սա կը համարուէր «Մեծ ու արի, պարարտութիւն և լիութիւն երկրի, մայր զգաստութեան և ողջախոհութեան, փառք և կեցուցիչ...»։ Ամէն կողմէ նուէրներ կը տեղար Անահտայ մեհեանը, կ'ընծայէին եղներ որոց սպիտակներն ու ընտիրներ նմա հաճոյագոյն զոհ համարուած էին։ Եղներն, ճակատը ջահաձեւ խորան զարկած, որ ոչ ոք դպչէր, ազատ կը թողուէին որ խմբովին արածին Եփրատայ և Գայլ գետոյ խոտաւէտ ափունքը։ Դեռ, մինչեւ ցարդ, Եփրատայ դաշտին չամբուտներուն մէջ կ'արածին ու կը մակաղին անտէր այնչափ հարիւրաւոր երամակներ որ՝ իբրաւ բանասէրք ոմանք «Եգնկա» կամ «Երզնկա» անունը կ'ստուգաբանեն «Եղն-կայ» (կայան եղանց)։

Գարնան և աշնան, մեծահանդէս Թափօրներով, ջահերով, Անահտայ անդրին կը պտտցնէին մեհենին շուրջը։ Յատուկ տօն մըն ալ ունէր որ կը կատարուէր Նաւասարդի 15ին, Արամազդայ տօնէն, Ամանորէն 15 օր ետեւ։ Խուռներամ բազմութիւն մը կուգար Անահտայ կամքն, խորհուրդն առնելու, և կամ անոր հիւանդութեան դարման խնդրելու։

Հայք, բայց ի այս Անահտէն, ունէին նաեւ երկու Անահիտ (1). մին՝ իբր բնութեան աստուած, Սեմական դիցաբանութեան Շամիրամի կամ Աստարտէն, որ կը պաշտուէր բարձր և անմատոյց տեղեր։ Ծննդական զօրութիւն մըն էր. ի բնէ ջրարբի և լեռներէ շրջապատեալ պտղաբեր հովիտներ նուիրեալ էին այս դիցուհւոյն։ Եւ միւսն, իբրեւ Յունաց Արտեմիս կամ լուսին Աստուածուհին, քոյր Միհր, արեւ աստուածին, «Մա» կամ «Մահիկ» (2) անուանեալ, Սկանտինաւեան դիցաբանութեան «Ման» կամ «Մանէ»ն, որ մասնաւորապէս կը պաշտուէր Սեպուհ լերին վրայ։ Հաւանական է թէ լերին քարայրներուն մէջ մեհեաններ ունէր, «Մանեայ այրք» կոչուած։ Մահիկի մեծ ուխտատեղին կը գտնուէր Թոգաթէն 7-8 ժամ հեռի դէպ ի արեւելեան հիւսիս Դասեմոնեան դաշտին (Գազ-Օվա) Կոմանիա (Կիւմէնէք) քաղաքաւանին մէջ։

Եւ Ս. Գր. Լուսաւորչի ձեռօք, քրիստոնէութեան տարածմամբ, Անահտայ մեհեանք կը քանդուին, անդրիք կը խորտակին և աւերակներուն վրայ կը բարձրանան Տիրամօր Աստուածածնի տաճարներն։ Այս դէպքերն այսպէս կը զուգախառնէ հին վարդապետ մը, Անանիա։

«Օրհնեալ ես դու լուսանկար առագաստ, որ չքեղաճոխ նազանօք զօրացար պատկերացն ի վերայ դրոշելոց, և հատեալ խորտակեցեր զանսուրբ պաճուճանս դիցանուէր և բաշպերճ պանծանաց Անահիտն տիկնոջ»։

Դ. Ց. ԽԱՉԿԵԱՆ

Խառն ի խուռն

ՀՐԱՏ ՄՈԼՈՐԱԿԸ

Հրատ մոլորակն, որ այս միջոցին ամէն գիշեր կ'երեւի երկնից մութ-կապոյտին վրայ՝ կարմիր հրաշէկ բեւեռի մը պէս, ամէն դիէն պաշարուած է։ Դէպ անոր կ'ուղղուին մանաւանդ աչերն այն Քոլոմպոսներուն որք կ'ուզեն եթերային Ամերիկան երեւան հանել։ Դիւրին է պատճառն հասկնալ. Հրատ, բաղդատաբար, շատ հեռու չէ երկրէ. աւելի զատ, իր ֆիզիքական գիծերն այնքան նման են մեր մոլորակին գծերուն, որ կ'երեւակայեն թէ մարդկութիւն մը կայ հոն քիչ շատ նման մերինին։ Ըստ որում ֆրանսուհի մը յիսուն հազար ֆրանք կտակեց այն առաջին մարդուն որ գտնէր մոլորակաց հետ հաղորդակցելու միջոցը, շատ միտքեր սկսած են գործել, բացի այն միտքերէն որ «գիտնալու» պէտքով միայն գրաւուած են։

Արդ, անգլիացի ծանօթ աստղագէտ մը, Պ. Կալթըն, կը հաստատէ թէ կարելի է յաջողիլ հաղորդակցութեան մտնելու լուսնի բնակիչներուն հետ, եթէ այս բնակիչք խելացի արարածներ են։ Յայտնի չէ թէ ինչ չարժառիթներու վրայ կը հիմնուի հաստատելու համար թէ այս բնակիչք աւելի հին, աւելի փորձառու ցեղ մըն են քան երկրիս մարդկային ցեղը։ Իր կարծեօք, պէտք է յաճախակի Հրատի վրայ ուղղել արեւային լոյսը։ Եթէ այդ բնակիչք գոյութիւն ունին, եթէ գիտութիւն մը ունին, վերջապէս պիտի նշմարեն այս նշանները և պիտի պատասխանեն արեւային միեւնոյն լոյսերու փոխանցումներով։

Վերջապէս, այս փորձն աւելի դիւրին է քան զայն զոր կատարեցին Քոլոմպոսի ցռկանաւերը. բան մը արգելք չըլլար այդ փորձն ընելու։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Քանի մը կանայք տարիքի վրայ կը խօսէին։

Փափուկ խնդիր.

—Այդ պարագային մէջ, ըսաւ տան տիրուհին, ես սուտ խօսելու պաշտօնը ամենէն երիտասարդին կը թողում։

—Ի՞նչպէս։

Երբ ինծի հարցնեն թէ քանի՛ տարեկան եմ, միշտ կը պատասխանեմ. «Ձենէ շատ աւելի ծեր եմ, ձենէ տարու մը մեծ եմ». յետոյ անմիջապէս կ'ըսեմ «Դո՛ւք քանի՞ տարեկան էք»։ Այսպէսով միշտ ինքզինքս փափաքածէս աւելի կը պզտիկցնեմ։

* * *

Նորաձեւութեանց վաճառատան մը մէջ։

Օրիորդ մը.— Այս մուսլինին կանգունը քանի՞ ֆրանք է։

Վաճառողը, քծնելով.—Կանգունը համբոյր մը.

—Լա՛ւ, տասը կանգուն տուէք։

—Տասը համբոյր։

—Գիտեմ, մեծ մայրս պիտի վճարէ։

* * *

Աղջկանց վարժարանին մէջ.

—Օրիո՛րդ, սիրել բայը ո՞ր լծորդութեան կը վերաբերի։

—Վերջինին։

—Չը կրցաք գիտնալ։

—Բայց, Տիկին, չը թողուցիք որ աւարտեմ, ըսել կ'ուզէի թէ այդ բայը դըպրոցէն ելլելէն յետոյ կը խոնարհեն։

* * *

Քալինօ 1200 ձիու ոյժ ունեցող շոգենաւ մը կ'այցելէ։ Ամէն բան կը քննէ հետաքրքրութեամբ և սքանչացած կ'երեւի իր այցէն։ Սակայն, դուրս ելած պահուն.

—Այս ամէնը շատ գեղեցիկ են, կ'ըսէ, բայց ախոռները չայցելեցինք։

—Ախոռ չկայ պարոն։

—Ի՛նչ, ախոռ չկա՞յ մի՛։ Բայց ո՞ւր կը դնէք այն 1200 ձիերը որոնց վրայ քիչ մը առաջ խօսեցաք ինծի։

Տ. Չ.

ԱԶԴ
ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանրային պարտուց վարչութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին առաջին և երկրորդ կարգերու աշակերտաց թէ շերամահունտի եղանակին համար յիշեալ վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ օգոստոս 28ին (Հ. Տ.) և թէ այդ օրը պէտք է ներկայ գտնուին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլիս 8|20 օգոստ. 92 2—3

AU LOUVRE
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ն. ԹԻՊԵՐԻՈՍ ԵՒ ԸՆԿ.
394, Բերա, Մեծ Փողոց, 394
ՄԵԾ ԼԻՔԻՏԱՍԻՈՆ ՔՍԱՆ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Օ Լուվրի Նորաձեւութեանց վաճառատունը, որ կը գտնուի Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 394, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ ամսոյս 3|15, երկուշաբթիէն սկսեալ, ի վաճառ պիտի հանէ իր բոլոր ապրանաց մթերքը՝ բրդեղէնք, մետաքսեղէնք, թաւիշներ և այլ բազմաթիւ նիւթեր, բացառապէս նպաստաւոր գիներով և մէթրը կանգունի հաշուով։ Օ Լուվրի վաճառատունը վստահ է թէ ամեն ոք պիտի փութայ օգտիլ այս ՄԻԱԿ առիթէն, ձեռք բերելու համար յոյժ նորաձեւ և ընտիր տեսակ ապրանքներ։ 155 5—10

ԻԶՄԻՏ ԷՄԱՆԷԹՃԻՍԻ
ԲՕՂ ԻՍԿԻԵԱՆ ՎԷ ԳՐԻԳՈՐ ԱԶՆԱԿԵԱՆ
Տէբօզիթօսը
[illegible] Նօ. 9
[illegible]
Իզմիտ Տէբօզիթօսը
[illegible]
[illegible]

Թէշրիֆէ բաղչէթ պուեուրան զէվաթը քիրամըն հէր հալտէ մէմնուն օլաճագլարը իլան օլունուր։

Քէօբրիւ իւզէրինտէ օլան տէբօզիթօսընտա ալէլ Իզմիտ բէյնիրի, քայմաք, եօղուրտ, թաղէ եումուրթա, թավուք, հինտի, ավշար վէ սայիրէ էնվըն ֆիյաթըլէ սաթըլըր։

Պու տիւքեանտա բազար կիւնլէրի գաբալը օլաճագ։ 150 5—6

ՆԻՔՕԼԱ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ
[illegible] 99

Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ այս անգամ Եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նորահնար գործիներ թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար։ Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ ինքն անձամբ կը հանէ իրեն դիմող բազմաթիւ յաճախորդաց լուսանկարները։ Իբրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաճախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը տալու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողելով տիրոջը կողմէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն։ Ո՛վ որ կը փափաքի թէ՛ աժան գնով, թէ՛ շուտ և թէ՛ բնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ աւելի օգուտ քաղելով դիմել Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօի լուսանկարչատունն, ուր ամէն կերպիւ գոհ պիտի մնայ։

Ինչպէս որ յստակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս ամպոտ և մառախլապատ օրերու մէջ ևս լուսանկարք ամենայն յաջողութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ։

Զգուշացէ՛ք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացնեն։ 59—90

(CUNARD) ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

«Քետար» շոգենաւը, Նաւապետ Քինկ, Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի սեպտեմբեր 11։

«Շէրպուրկ» շոգենաւը, Նաւապետ Լոյտ, աստ հասաւ։

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաճա ալընաճագ օլան իքի նէվ գուրու ֆասուլիա իլէ նոհուտըն մինագասայընա պաշլանըլաճագընտան, իթխալա թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի Խազինէի միւշարիլէյհա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։
12 աղուսթօս 308 2—3

ԻԼԱՆ

Նանը ագըզ, լահմ, բիբինճ մըսըր, եաղ սիսիր, բուղտէ զէյթ, ֆասուլիա, նոհուտ, Շամ, մաքարնա Նաբոլի, չէլթիքէ Նաբոլի, իրմիք Նաբոլի, զէյթուն Թըրիլեա, թուզ, սապոն Գանտիա, մոմ, կազ մօսկով, բէնիր, շէքէր Թըրէեսթէ, գահվէ ինկիլիզ.

Ալըլմէթֆանօս ճիվարընտա քեաին Հալգալը զըրաաթ վէ պայթար մէքթէպլէրի իչուն պալաթէ մունհարըր էրզաքտան պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլաճագ մէգտարը մէվզըը մինագասայա վազ խըլընմըշ վէ նանը ագըզ իլէ լահմըն պաշգա պաշգա վէ սաիր էրզագըն տախի այրըճա մինագասասը մուգարրէր պուլունմուշ օլտուղունտան չէնկըլը հալին 25 ինճի կիւնի սաաթ 9 տա գարարը վէրիլիւէճէ 24 սաաթ միւրուրինէ գատար 100 տէ 5 թէնզիլ օլունաճագը հալտէ գապուլ օլունաճագընտան իթխալա թալիպ օլանլարըն շէրայիթի միւնագասայը անլամագ իւզրէ թարիխի մէզքիւրէ տէկին Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթի ճելիլէսի տաիրէսինտէ Զըրաաթ պանգասը իտարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ խըլմէլէրի իլան օլունուր։
11 աղուսթօս 308 2—3

(*) Գաղթական Հայոց մէջ նշանաւոր են Արապ-Աստուածածինն ի Գարակէօմրիւկ և Զարիպաի-Աստուածածինն յԱրմաշ, այլ վաղուան մեծահանդէս տօնախմբութիւնը կը կատարուի միայն ի Գում գափու, Պատրիարքական Մայր-եկեղեցւոյ մէջ։

(1). Սեմական դիցաբանութեան մէջ Անահիտ Աստարտէի տիտղոսն է. ու Երանեան դիցաբանութեան Աստղկան Եազաթան, որ կը նշանակէ «անարատ»։ Անահիտ նաեւ տիտղոս մըն է «Երկնային Ջրին (Արդուի-Զուր)» (Հմմտ. Զենտ-Աւեստա Գ. 172)։

(2). Մա կամ Մահիկ էր Զրադաշտական կրօնքին Անահտայ Եազաթան երկնային երկրորդ կարգի հոգիներէն մին։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695 969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹՀԷՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,0:6 900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիւրաւ ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ վճարած փոխանին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 **ՄԱՐԻԹԱՅՄ** ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամատրամներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ^ա սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Հէյման Թէսլիմ օլունմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ օլան 300,000 գըյէէ տագիգին պէհէր գըյէսի 40 փարաեա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, աղօսթօսը Բուժինին 15ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթիլէ իԹասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։
Նօ. 17 2—3

Նիզամիյէ երզագ անպարը իչիւն 1 սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ օլան 2½ միլիոն գըյէէտէն 3 000,000 գըյէէէ գատար Մըսըր բիրինճինին իԹասընա Թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին Թարիխը իլանտէն իԹիպարէն 1 հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 18 2—3

Տայիրէի ասքէրիեէ ագարաթընտան Պալաթ իսկէլէսինտէ քալաֆաթ մահալլի վէ քէպիր մաղազա վէ գաղվէխանէնին միւտտէթ իճարը միւնգազի օլտուղունտան իսթիճարէ Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իԹիպարէն իչպու աղօսԹօսըն 20 սինէ տէկին Մուհասէպաթ տայիրէսի չիւպէի մախսուսէնէ միւրաճաաթ իԹմէլէրի։ Նօ. 12 3—3

Նիզամիյէ սարաճխանէ անպարընտա միւթէրագիմ վէ մէվճուտ քէօհնէ վէ իսթիմալէ ղայրը սալիհ էշեաի սարաճիյէէ իլէ քէօսէլէ վէ սայիրէ գըրըընթըլարընըն անպարը մէզքիւրտէ միւզայէտէլէրի իճրա օլունուպ Փիրուխթ օլունաճաղընտան իշթիրաեա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իԹիպարէն 15 կիւն նիհայէթինէ գատար պէհէր կիւն անպարը մէզքիւրէ միւրաճաաթ իԹմէլէրի։
Նօ. 13 3—3

Սիվաստա պուլունան ասաքիրի Շահանէնին 1 սէնէլիք իտարէսի իչիւն միւգթազի օլուպ մահալլինճէ միւնագասաեա վաղ օլունան էրզագ վէ սայիրէտէն գօեուն էԹինին 83, սըղըր էԹինին 56, պուլկուրըն 30, էրզին 82, սատէնին 283, սօղանըն 20, րուղէնը զէյԹին 270, մօմըն 160, սապօնըն 160, հաԹապըն 3 5 սամանըն 6, կաղըն 55, չէքէրին 104, գուրու իւզիւմին 61, գուրու Փասուլեանըն 30 փարա Փիյաթլարը իլէ մահալլի Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլտուղունտան պուրաճա Թէնզիլ Փիյաթ իլէ իԹասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաԹը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 14 3—3

Սամսօնտա պուլունան ասաքիրի Շահանէնին 1 սէնէլիք իտարէսինէ միւգթազի օլուպ մահալլինճէ վէ վըլի միւնագասաեա վաղ օլունան էրզագ վէ սայիրէտէն նանը աղիզին 24,25, սօղանըն 42,75, սապօնըն 139, կաղըն 39, հաԹապըն 5,25, քէօմիւրին 14, գուրու Փասուլեանըն 42,70, նօհուտըն 42,75, րուղէնը զէյԹին 200, խըբարմաչէԹին 290, չայիրին 43, սամանըն 18 փարա Փիյաթլար իլէ մահալլի Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլտուղունտան պուրաճա Թէնզիլը Փիյաթ իլէ իԹասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաԹը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։ Նօ. 15 3—3

Բալու գազասընտա պուլունան 2 պէօլիւք ասաքիրի Շահանէնին 1 սէնէլիք իտարէսի իչիւն մահալլինճէ մէվգըի միւնագասաեա գօնուլան էրզագ վէ սայիրէտէն նանը աղիզին 66, էրզին 79, սատէնին 431, Թուզըն 20, սօղանըն 12, իւզիւմին 75, սամանըն 6, չայիրին 24, սապօնըն 200, չէքէրին 120, Փասուլեանըն 26, մօմըն 140, կաղըն 90, հաԹապըն 2,60, մահալլի Թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղունտան, պուրաճա Թէնզիլ Փիյաթ իլէ իԹասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաԹը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի։
Նօ. 16 3—3

ՏՊԱՐԱՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

Պատիւ ունի ազդարարել արգոյ հասարակութեան թէ՝ յետ այսօրիկ յանձն կ'առնու ամէն լեզուաւ այլեւայլ տպագրական գործեր, մաքուր միանգամայն չափաւոր գներով, որպէս պահարանի վրայ հասցէներ, նամակագլուխք, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահազդք եւն. եւն. մասնաւորաբար վայրկենական այցաքարտք։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ
Է Նորատունկեան խան, Ղալաթիա Կ. Պոլիս

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԵՍԹԸՐ
Հիմնեալ 1852ին

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ տրուած գմ.	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,635,903
Հասոյթ 1891ին	1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կաշ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայսն ինչպէս և Նաւաբնաւահանգստինմէջ.

Վնասի առեն աւրագ և խղճմիտ վճարում։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ
Ներկայացուցիչ
ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 17 29 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ 830 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 19 31 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 19 31 Սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 20 1 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Եգդ.—գօհ. 19/31, երեքշաբթի օրը կ'ուղեւորէ դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մինչեւ ու պերոք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ դարձող շոգենաւ. 12

Արտօնատէր Յ. ՑԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՊՏՈՒՂ ԼՈՒԾԻՉ ԵՒ ԶՈՎԱՑՈՒՑԻՉ
ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ

TAMAR INDIEN GRILLON

Ընդդէմ
ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ
Արիւներթութեան, գլխացաւի, մաղձի, անախորժութեան, ստամոքսի և աղեաց անհանգստութեան

ՓԱՐԻԶ, Է. ԿՐԻԼՕՆ, 33, Արշիվ փողոց և դեղարանաց մէջ։ 33, rue de Archives 120

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՁՈՒԼԱՐԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՍԷՔ ԵՂԲԱՐՑ, ՏԱՐՄՇԹԱՏ

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆՔ
ՋԱՂԱՑՔՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ
կը հաստատուին ցորեն և հանգային նիւթեր աղալու յատուկ ջաղացքներ, բրինձ կեղեւելու գործիքներ.
Գարի փեճեկող և մաքրող աղորիք.
Ակօսող մեքենայք
ՇՈԳԵՇԱՐԺ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
Բլանով մը և բաղադրեալ դրութեան համեմատ յայտ նուազ շոգի սպառելու երաշխաւորութեամբ։
Կիսաչոր մամուլք, տրունասական երկաթուղիք.
ՑՈՐԵՆԻ ՇՏԵՄԱՐԱՆՔ
ՋՐՀԱՆՔ

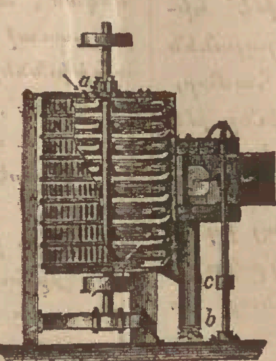

ՓՈԽԱՆՑՄՈՒՆՔ
Քօռ գերմանական կամ անգլիական դրութեան (Սիլէր).
ԱՂԻՒՍԱՐԱՆԻ ՋՆՇՄՈՒՆՔ
Աղիւսարանք կը հաստատուին
Երկանաձեւ փառց համար երկաթեղէնք
Աղիւսարանի մեքենայք
Ճնշմնաւորին ապրանք պարպող վերամբարձ մեքենայք
Շարժուն վերամբարձք, փոխադրելի մեքենայք.
ՊՏՈՒՏԱԿԱՁԵՒ ԵՒ ՋՐԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ԱՆԻՒՔ
Ջրաբաշխական վերամբարձք, Հրաբաշխական յարժէլ մեքենայք։

Աշխարհի ամէն երկրաց մէջ կը ղրկուին, ռակագինը ձրի, պայմաններն յայտ գոհացուցիչ են վճարմունք դիւրին։

ՊՈՄՈՆԴԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
Տեռնէր. Վիեննա, Միւնիխ և Բիլզէն

Կը գտնուի մայրաքաղաքիս լաւագոյն ճաշարաններու և գարեջրատուններու մէջ։

ԳԱՐԵՋՈՒՐ ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ

Գիներու, պայմաններու և յանձնարարութիւններու համար դիմել Գործարանն, որ կը գտնուի ի Ֆէրիքէօյ, Ֆուռուն փողոց կամ ի մԹեբանոցն, Ղալաթիա, Պ. Ֆրօյլիխի սենեակն, Գրնաճեան խան, թիւ 4, Մերթեպանի փողոց, Թիւնէլի մօտ։
146 5—28

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերփուլէ և Մէյերկըլանի վեց-բեռ շոգենաւք

Անուանք	Թօնայ	Անուանք	Թօնայ
Քանտրաւօ	4200	Սֆինքս	3000
Ֆերոօ	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիս	3000
Սեաագրեա	3250	Բէրա	3000
Թիգը	3250	Լոգիւս	800
Մաքսալա	3250	Օլիմպոս	800
Մարիօթիս	3250	Սեսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԵՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Սրբ-Բէկ-Անթլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և Ընկ.

Անուանք	Թօնայ	Անուանք	Թօնայ	Անուանք	Թօն.
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիլէօ	5500	Ռանէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կոթօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօստօ	[illegible]000	Կրօսնօ	2200	Բուրդօ	2800
Վասանօ	3000	Հիրօ	2000	Բրալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3300	Ռինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Ռօլլօ	3000
Չէֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Ռօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Ռօզարիօ	3500
Կալիբսօ	2500	Ճինօ	2300	Սալէրնօ	4000
Կամէօ	2100	Քէլօ	2000	Սանդիակօ	8200
Կատօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սարֆօ	2000
Կոմօ	2700	Քօմօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Կլիօ	[illegible]500	Լէպանթօ	4500	Թ. Ապիլսըն	3000
Կօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրբօ	1200
Տիդօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրքիւօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էսթոնամօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆլինէն	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճէմմօ	200
Ֆալքօն	800	Օսքանօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օտօ	2000	Մուզիքօ	120

Էճիբդըն Մոնարք	8000
Բիրժիըն Մոնարք	8000
Լըտիըն Մոնարք	8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻՒԼՏ ԵՒ ՌԻԾՕ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա
40

ԴԻՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այսինքն՝ որ անխուսափ բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է գաղանաւորման և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յաճախ կուգան Հաւճաստու վայրերու ջերմոտ կլիմայից վառ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ առոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը առոյգ դին տարւոյ ամէն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներ՝ նաեւ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր ա ն յեշ հարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յաճախ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տ ... գեր, և արեան թունաւորումն. որոց առ անուանիք տրուած է. ջերմ և տարօրու, թագուն ջերմ պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմ մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտ ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ հաւճաստաբերեալ վայրերէ մահացու նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու նախտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ընէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւն դուրս կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս ապահով և անվնաս է և օգուտն առոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ. 22

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1892 ՄԱՅԻՍ 21 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

Վօսփօրէն իջնող շոգենաւեր

11 15 Պէյքօզ. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
11 15 Եէնիմ. Մեղ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
11 15 Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ.
11 15 Պէյգօզ Բաչլը. Չուպգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
12 — Եէնիմ. Մեղար. Պէօյք. Թարապ. Եէնիք. Իսթին. Միրկն. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթք. Պէշիքթաշ։
12 — Պէյգօզ Բաչլը. Եէնիք. Չպուգլ. Գանլճ. Պօյաճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնաւտ. Չէնկլք. Պէյլը. Օրթք. Գզկճ. Իսկիւտար Պէշիք. Դօլմպթաշ
12 40 Ռ. Ա. Գավագ Մեղարգ Պէօյ. Թարգ. Պէյգօզ Բաչլը. Չուպգ. Գանլճա Ա. Հիս. Գանտլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք.
12 45 Եէնիմ. Մեղգ. Պէօյիւք. Թարգ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիքթաշ
1 45 Եէնիմ. Մեղարգ. Պէօյիւք. Թարգ. Եէնիք. Ստէնիա Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրչ, Օրթագ Պէշիքթաշ
2 — Եէնիմ. Մեղար Պէօյք. Թարգ Պէյգօզ Բ. պաշճ. Չպուգլը Գանլճա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկլ. Պէյլգ. Գուզկ. Պէշիքթաշ
2 40 Ռ. Ա. Գավագ Եէնիմ. Մեղարգ Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյգօզ Բ. պաշճէ Չպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. Վանիք. Չնկլ. Պէյլգ. Գուզկ. Իսկիւտ.
3 — Եէնիմ. Մեղար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիք.
3 45 Եէնիմ. Մեղարգ. Պէօյիւք Թարգ. Պէյգօզ Բաչլը. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտիլ Վանիք Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիքթաշ
4 — Եէնիմ. Մեղարգ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճք. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
4 45 Եէնիմ. Մեղար. Պէօյք. Թարգ. Եէնիքէօյ Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Օրթագ. Պէշիքթաշ
5 30 Մեղար. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բչլճ. Չպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Չէնկլ. Պէյլգ. Գուզկ. Պէշիք.
5 45 Եէնիմ. Մեղար. Պէօյք. Թարգ. Եէնիքէօյ Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիքթաշ
7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվտ. Չնկլ. Պէյլգէյ. Օրթք. Գզկճ. Պէշիք. Իսկ.
7 — Եէնիմ. Մեղարգ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաչլը. Եէնիք. Միրկ. Գանլճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնաւ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթագ. Գուզկ. Պէշիք. Իսկ.
7 45 Ա. Ռ. Գավ. Եէնիմ. Մեղգ. Պէյիւք. Թարգ. Եէնիք. Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնվ. Օրթագ. Պէշիկ.
8 45 Եէնիմ. Մեղարգ. Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաչլը. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ.
9 15 Եէնիմ. Մեղարգ. Պէօյիւքտ. Թարգ. Եէնիք. Ստէնիա Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Արնաւ Օրթ. Պէշիկ.
9 45 Եէնիմ. Մեղար Պէօյիք. Թարապ. Պէյգօզ Բչլճ. Չպուգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնաւ. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իսկիւտար
10 — Եէնիմ. Մեղարգ. Պէօյիւք. Թարգ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք.
10 25 Եէնիմ. Մեղար. Պէօյք. Թարապ. Եէնիք. Օրթագ Պէշիքթաշ
10 40 Եէնիմ. Մեղարգ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բ. պաշճէ Չպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. Չէնկլ. Պէյլգ. Գուզկ. Իսկ.
11 — Մեղար. Պէօյիւք. Թարգ. Եէնիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Արնաւ. Օրթ. Պէշիք.

Կամուրջէն ելնող շոգենաւեր

12 30 Պէշիք. Օ. Թագ. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկն. Եէնիք. Թարգ. Պէօյք. Մեղարգ. Եէնիմ. Ռ. Ա. Գավագ
1 15 Պէշիք. Օրթագ. Արնաւ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ստէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեղար. Եէնիմ.
1 30 Իսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար. Գանլճա. Չպուգ. Բաչլը Պէյգօզ Թարգ. Պէօյք. Մեղգ. Եէնիմ.
2 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք Մեղգ. Եէնիմ.
2 5 Դօլպթ. Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկէլք. Արնաւ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաչլը. Պէյգ. Թարգ. Պէօյիւքտ. Մեղարգ. Եէնիմ.
2 40 Պէշիք. Օրթագ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյք. Մեղարգուրնու Եէնիմահալլէ
3 15 Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Պօյճք. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մեղար. Եէնիմ.
3 30 Իսկ. Գուզկ. Պէյլգ. Չէնկլ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չպուգ. Բչլճ. Պէյգօզ Թարապ. Պէօյիւք. Մեղարգ.
4 — Պէշիկ. Օրթագ. Գուրչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Միրկ. Ստէնիա. Եէնիք. Թարգ. Պէօյիւք. Մեղարգ. Եէնիմ.
5 — Իսկ. Պէշիք. Գզկճ. Օրթագ. Պէյլէրպէյ Չէնկլք. Արնվտ. Գանտլ. Ա. Ռ. Հիսարը Գանլճ. Չպուգլը Միրկէօն
5 15 Իսկ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարգ. Պէօյիւք. Մեղգ. Եէնիմ. Ռ. Ա. Գավագ
6 — Դօլպթ. Իսկ. Պէշիք. Օրթագ. Արնաւ. Պէպէք Ա. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարգ. Պէօյ. Մեղարգ. Եէնիմ.
7 — Պէշիք. Իսկ. Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնաւ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պօյաճ Գանլճա Եէնիք. Թարգ. Պէօյիւք. Մեղար. Եէնիմ.
7 35 Պէշիք. Օրթագ. Արնաւ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյք. Մեղար. Եէնիմ.
8 — Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկլ. Արնվտ. Գնտլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չպուգ. Պէյգօզ Թարապ. Պէօյիւք. Մեղար. Եէնիմ.
8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Գուրչ. Արնվտ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիք. Մեղար. Եէնիմ.
9 15 Պէշիկ. Օրթագ. Արնաւ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Եէնիք. Պէյգօզ. Թարգ. Պէօյիւք. Մեղար.
10 5 Դօլ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճա Չպուգլ. Բաչլ. Պէյգ. Թարապ Մեղր. Ռ. և Ա. Գավագ.
10 15 Դօլ. Պէշիք. Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլք. Գուրուչ. Արնաւ. Գանտլ. Ա. Ռ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաչլը. Պէյգօզ
10 20 Պէշիքթաշ, Օրթագ. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկէօն Ստէնիա Եէնիք. Թարգ. Պէօյք. Մեղարգ. Եէնիմ.
11 10 Իսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճա. Չպուգ. Բաչլ. Պէյգ.
11 20 Պէշիք. Օրթագ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեղար. Եէնիմ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Պէպէք.
12 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրչ. Արնաւ. Եէնիքէօյ Թարապ. Պէօյիք.

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բուէ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ 33

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՑԹԱԼ, Ծերակուտական երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսայի Հիւսիսային Երկաթուղւոյ ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատանէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Միջերկրական» երկաթուղւոյ ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԷՆ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանեի և Լէրինակի անթրասիտայ ընկերութեան.
Ս. ՀԻՐՍԷԼ, Նախագահ Մէյնելի Ընդհանուր Ապահովագրական ընկերութեան.
ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՐԼԸ ՌՕՊԼԵՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պաւլօն Ժ. ՍԸՌԻԶ, Նախկին ելմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկեր և Ընկ. դրամատանց տանէն.
Ֆ. ՄԻՏՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆաւանոյեան Հիւսիսային երկաթուղւոյն.
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաքար, Բեւրաքի և Ընկ. դրամատանց տանէն.
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լիոնի երկաթուղւոյ Ընկերութեան վարիչ.
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատանց տանէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆաւանոյեան Հիւսիսային երկաթուղւոյ ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքայի.
ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԵՐ ՖՈՒ, ՏՆՕՐԷՆ
ԷԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատունը ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, **ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ**, Ղալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2